KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

Rok założenia 1840 nr 129 (12912) Czwartek, 4 lipca 1996 r. cena 90 ct

Posłowie proszą o zbadanie, czy zgodnie z prawem likwiduje się fundusz blokadowy

We wtorek przedstawiciele sejmowych frakcji opozycyjnych zwrócili się do sejmowej komisji badania przestępstw gospodarczych z prośbą o zbadanie, czy rada funduszu blokadowego 1990 roku zezwoliła prawidłowo administracji na przystąpienie do upłynniania zgromadzonych walorów materialnych i pokrywania za otrzymane środki wydatków bieżących funduszu, informuje ELTA.

W grudniu 1995 r. Sejm zatwierdził komisję ds. przekazania dóbr materialnych i środków państwowo-społecznego funduszu blokadowego na rzecz funduszu blokadowego 1990 r., którą w Sejmie reprezentował tylko Leonas Milčius. Komisja musiała zinwentaryzować, oszacować oraz przekazać założonemu w roku 1990 funduszowi blokadowemu przechowywane w Banku Litewskim oraz kowieńskiej filii tego banku środki i majątek funduszu blokadowego.

Wnioskodawcy utrzymują, że komisja, przekraczając swoje pełnomocnictwa, wyroby jubilerskie i ze złota, których wartość według cen sprzedaży wynosiła 11 mln 135 tys. 590 rubli, oszacowała w sposób uproszczony według wagi ogólnej.

Według danych, zgłoszonych Komitetowi Budżetu i Finansów, wyroby ze złota o wartości przeszło 11 mln rubli oszacowano zaledwie na 1 mln 754 tys. 608 litów. Ponadto nie wskazano, gdzie trafiły wyroby z brylantami.

Posłowie proszą o sprawdzenie, czy wszystkie wyroby oszacowano zgodnie z obecnymi cenami detalicznymi, dlaczego nie zostały wskazane wyroby z brylantami, czy słusznie zaczęto likwidować fundusz blokadowy 1990 roku, czy nie przekroczyła pełnomocnictw przewodnicząca komisji oraz prezes rady funduszu Dalia Jurgaitytė.

"Baltica-96" na Wileńszczyźnie

Międzynarodowy festiwal folkloru "Baltica-96" obejmie swym zasięgiem nie tylko stolicę Litwy, ale też Wileńszczyznę. Dziś członkowie tego ogromnego święta, uczestnicy zespołów folklorystycznych z Islandii, Finlandii, Łotwy oraz gospodarze — zawitają do rejonu wileńskiego. Swą trasę koncertową rozpoczną od Suderwy (godz. 10-12). Potem pojadą do Waki Trockiej (godz. 13-13.40), stamtąd zaś do Miednik, gdzie zatrzymają się na dłużej . Przewidziane jest tu zwiedzenie punktu granicznego, gdzie zginęli jego funkcjonariusze oraz miejsca koronacji króla Mendoga — góry Juozapinės. Wieczorem u podnóża Zamku w Miednikach odbędzie się duży koncert (godz. 17), po którym uczestnicy udadzą się do kampingu(na 24 km. szosy Wilno — Mińsk), gdzie przewidziana jest wieczornica. Można tu będzie nie tylko się zabawić, ale też spróbować szeregu dań narodowych. Wieczór poprowadzi zespół folklorystyczny "Krivulė" Wileńskiego Domu Nauczyciela (kier. P. Kvedaras).

Inf. wł.

Statystyka bez komentarza

Socjologowie konstatują — polityków najczęściej ocenia się nieprzychylnie

Liderzy rządzącej LDPP i największej partii opozycyjnej — konserwatystów są oceniani przez wyborców Litwy prawie jednakowo — najczęściej negatywnie. Potwierdził to sondaż opinii publicznej przeprowadzony w maju bieżącego roku przez Litewski Instytut Filozofii i Socjologii.

Sondaż, umożliwiający respondentom samodzielne wytypowanie ocenianych polityków, wykazał, że najlepiej interesów wyborców broni prezydent Algirdas Brazauskas — 9,3 proc. ankietowanych wytypowało go w odpowiedzi na to pytanie. Vytautasa Landsbergisa wymieniło 8,6 proc. respondentów, Egidijusa Bičkauskasa — 6,2 proc. Jednakże aż 19,8 procent uczestników sondażu zaznaczyło socjologom, że nie ma polityka, który cieszyłby się ich zaufaniem, natomiast, 35,7 proc. nie podało nazwiska żadnego polityka.

Najprzychylniej spośród wszystkich polityków i działaczy oceniany jest poeta Justinas Marcinkevičius — 60 proc. respondentów wymieniło jego nazwisko. 50 proc. pozytywnie ocenia E. Bičkauskasa, 47 proc. — A. Brazauskasa, 45 proc. — Valdasa Adamkusa, 44 proc. — Romualdasa Ozolasa.

Najbardziej negatywne oceny miał ekspremier Adolfas Šleževičius — 66 proc. respondentów nie czuło do niego sympatii. 52 proc. negatywnie ocenia Gediminasa Vagnoriusa, 44 proc. — Vytautasa Landsbergisa, 42 proc. — Gediminasa Kirkilasa.

Interesujące, że 0,5 proc. mieszkańców Litwy nie wie, kim jest A. Brazauskas, 0,3 proc. — V. Landsbergis, 2 proc. — Č. Juršėnas, 7 proc. — M. Stankevičius.

Ponad połowa mieszkańców Litwy zamierza uczestniczyć w wyborach do Sejmu.

Badania opinii publicznej świadczą, że 52 proc. mieszkańców Litwy zamierza uczestniczyć w wyborach do Sejmu. 9 proc. respondentów nie zamierza uczestniczyć w głosowaniu, 39 procent jeszcze nie wie, jak postąpi.

Wyborami do Sejmu interesuje się 34 procent uczestników sondażu, częściowe zainteresowanie wykazuje 38 procent, wcale nie interesuje się nim — 28 procent. Czwarta część tych, którzy nie interesują się wyborami do Sejmu, oświadczyła, że jest rozczarowana wszystkimi politykami. 63 procent wyborców chciałoby w wyborach głosować na poszczególnych ludzi, a nie na listy.

Mieszkańcy Litwy najbardziej ufają Kościołowi i środkom masowego przekazu. Najgorzej ocenia się Bank Litewski i Ministerstwo Energetyki.

Kościół pozytywnie ocenia 56 procent respondentów, negatywnie — 18 procent. Środki masowego przekazu pozytywnie ocenia 48 procent, negatywnie — 28 procent respondentów.

Instytucje państwowe ocenia się przeważnie negatywnie. Rządowi ufa 14 proc., nie ufa — 64 proc. respondentów. Urząd prezydenta pozytywnie ocenia 21 procent mieszkańców Litwy, negatywnie — 49 procent. Sejm — odpowiednio 12 i 64 procent.

(ELTA)

ARDENA

Vytenio 20
2006 Vilnius

Tel. 63 37 02
Fax. 26 10 36

Sentencja dnia

"Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to, kim jest, nie przez to, co ma, lecz przez to, czym się dzieli z innymi".

(JAN PAWEŁ II)

ZNAD WILII
78,34/103,8 FM

DZIAŁ REKLAMY
TEL./FAX (22) 429465

Wileński Uniwersytet Pedagogiczny informuje, że absolwenci szkół nielitewskich mogą składać dokumenty na lituanistykę według nowych zasad, zgodnie z którymi będzie uwzględniony stopień z ustnego egzaminu jęz. litewskiego. Podania są przyjmowane codziennie od godz. 10.00 do 16.00 do 10 lipca br. włącznie, w centralnym gmachu Uniwersytetu przy ul. Studentų 39.

(Zam. 849)

Konferencja prasowa

Pewne konsekwencje powinna ponosić także Litwa

Wczoraj w Ministerstwie Energetyki odbyło się podpisanie umowy między szwedzką spółką "Swedish International Project", a Litwą w sprawie rekonstrukcji i modernizacji systemów komunikacji i łączności w Ignalińskiej Siłowni Atomowej. Wartość kontraktu, z grubsza, wyniesie 900 000 USD. W sumę tę wchodzi zainstalowanie nowego, cyfrowego systemu telekomunikacyjnego, współczesnego połączenia radiowego oraz nowego systemu alarmowego wywoływania (w razie potrzeby) konkretnych specjalistów i personelu obsługującego.

Minister energetyki Saulius Kutas nadmienił na wstępie, że nie jest to pierwsza, a jak wyraził nadzieję, również, że nie ostatnia, konkretna i bardzo rzeczowa pomoc Szwedów dla naszej atomówki. Szwedzi finansują projekt, a prace wykonywać będzie litewska spółka "Inta". W konkursie na wykonanie tych robót uczestniczyło ogółem dziewięć firm (w tym również firma ze Szwecji). Jak powiedział dyrektor spółki Vytautas Vitkauskas, zwykle tego rodzaju prace wykonują specjaliści zagraniczni, krajowi natomiast im tylko pomagają. Jest to chyba pierwszy przypadek, gdy konkurs z zagranicznikami wygrali Litwini.

Dyrektor generalny szwedzkiej spółki "Swedish International Project" Jan H. Nistad powiedział, że pragnie być naszym przyjacielem i chce nam pomóc. Zapewnił również, że nie jest to kontrakt pierwszy i nie ostatni. H. Nistad zaznaczył, że Szwedzi z dużym zainteresowaniem obserwują pracę Ignalińskiej Siłowni Atomowej, stwierdził przy tym z pełną odpowiedzialnością, że stale jest doskonalony system bezpieczeństwa. Nie oznacza to jednak, że można spocząć na laurach, bo do zrobienia jest jeszcze bardzo wiele. J. H. Nistad podkreślił, że jego firma ma zamiar nadal inwestować w Ignalinę, ale pragnie także widzieć wysiłki z naszej strony. Zdaniem H. Nistada, Litwa chętnie korzysta z pomocy finansowej sąsiadów, sama tymczasem do dziś nie przyjęła nawet ustawy o paliwie jądrowym. To właśnie Litwa ma elektrownię atomową i dlatego pewne konsekwencje tej przyjemności powinna sama ponosić.

Dyrektor Ignalińskiej Siłowni Atomowej W. Szewardin podczas konferencji serdecznie podziękował Szwedom za tę ogromną pomoc. Systemy komunikacji i łączności mają tu już ponad 10 lat, są już więc przestarzałe zarówno fizycznie, jak i moralnie. Praktycznie Ignalińska Siłownia Atomowa ze szwedzką firmą "Swedish International Project" współpracuje od 1992 roku i wiele zawdzięcza swoim sąsiadom, jeśli chodzi o bezpieczeństwo siłowni.

Na zakończenie konferencji, dyrektor szwedzkiej spółki H. Nistad wyraził zaniepokojenie, że w tej współpracy, Litwa daleko nie zawsze wywiązuje się ze swoich obietnic. Jest to tym bardziej godne ubolewania, że Szwedzi planują jeszcze wydzielenie pieniędzy na rekonstrukcję całego systemu przeciwpożarowego siłowni oraz na przeprowadzenie niektórych innych badań kontrolnych, dotyczących bezpiecznego funkcjonowania elektrowni.

Julitta TRYK

NA ZDJĘCIU: (od lewej) Vytautas Vitkauskas, Wiktor Szewardin oraz Jan H. Nistad składają sobie wzajemnie gratulacje z okazji podpisania umowy.

Fot. **Marian Paluszkiewicz**

Wiadomości w kilku zdaniach

* Przewodniczący Sądu Najwyższego Litwy Pranas Kuris udaje się na prawie dwumiesięczny urlop. Prezydent Algirdas Brazauskas na podstawie podpisanego we wtorek dekretu udzielił P. Kurisowi urlopu od 8 lipca do 3 września. Część III artykułu 54 ustawy o sądach przewiduje, że urlopu kierownikowi Sądu Najwyższego udziela prezydent. Tak długotrwały urlop przewidziany jest ustawowo. Sędziowie Sądu Najwyższego mają urlopy zależnie od ich stażu pracy. Minimalny urlop — co roku wynosi 40 dni pracy, maksymalny — 58 dni pracy. Czasowo obowiązki przewodniczącego Sądu Najwyższego będzie pełnił zastępca P. Kurisa Vytautas Greičius.

* Socjaldemokraci zamierzają uczestniczyć w wyborach do Sejmu samodzielnie, jako odrębna partia polityczna nie wchodząca w koalicję, nie widzą bowiem ideologicznie bliskich sobie partnerów pod względem ideologicznym.

* We wtorek Sejm ratyfikował (67 głosów "za", 3 powstrzymujących się, nikt nie głosował "przeciwko") umowę Republiki Litewskiej i Rzeczypospolitej Polskiej o wspólnej granicy państwowej, związanych z nią stosunkach prawnych, a także o współpracy i wzajemnej pomocy w tej dziedzinie. Umowę podpisano 5 marca bieżącego roku w Wilnie.

* We wtorek w Ministerstwie Rolnictwa odbyło się rozszerzone posiedzenie rady Partii Chłopskiej. Przewodniczący na posiedzeniu lider tej partii Albinas Vaižmužis naszkicował najważniejsze zadania w należytym przygotowaniu się do zbliżających się wyborów do Sejmu Republiki Litewskiej. Omówiono również kandydatury zgłoszone przez rejonowe oddziały tej partii. Według listy partia zgłosi 120 osób jako kandydatów na posłów Sejmu.

* Jeszcze przed wyborami do Sejmu Litwa może zostać sygnatariuszem Układu Europejskiej Karty Energetyki. Układ ten kraj nasz podpisał na początku 1995 roku, jednak nie został on jeszcze ratyfikowany.

* Prezydent Algirdas Brazauskas przyjął we wtorek ambasadora Wenezueli w Republice Litewskiej Lisan Stredel Balliache, która wręczyła mu listy uwierzytelniające. L. S. Balliache w 1962 roku ukończyła studia w dziedzinie stosunków międzynarodowych na uniwersytecie Wenezueli. Od 1967 roku pracowała w przedstawicielstwach Wenezueli w różnych krajach świata — Francji, Włoszech, Niemczech, Stanach Zjednoczonych. Od 1995 roku L. S. Balliache jest ambasadorem w Finlandii. Reprezentuje swe państwo również we wszystkich trzech krajach bałtyckich.

* Problemy rozszerzenia NATO, pogląd Niemiec i Litwy na tę kwestię omówiono we wtorek na spotkaniu sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego z delegacją grupy roboczej ds polityki obronnej frakcji chrześcijańsko-demokratycznej Bundestagu Niemiec, której przewodniczy Paul Breuer.

* "Malarstwo i fotografia Litwy" — tak zatytułowana wystawa otwarta została w galerii Warszawskiego Wojewódzkiego Ośrodka Kultury. Eksponuje się na niej malarstwo Kostasa Dereškevičiusa i prace naszych sześciu fotografików — Antanasa Sutkusa, Vytasa Karaciejusa, Stasysa Žvirgždasa, Viktorasa Sutkinasa, Gintarasa Palionisa, Vaclovasa Straukasa. Wystawę w stolicy Polski wzbudziła duże zainteresowanie środków masowego przekazu i wielbicieli sztuki.

* Samorząd rejonu kowieńskiego na utrzymanie pomnika S. Dariusa i S. Girėnasa, w lesie myśliborskim w Polsce przeznaczył 1000 litów.

Inicjatorami uporządkowania miejsca upamiętniającego lot litewskich lotników byli polscy Litwini, organizujący uroczystość z okazji 60-lecia wzniesienia tego pomnika. Na tę uroczystość, która odbędzie się 14 lipca, zaproszono przedstawicieli rejonu kowieńskiego.

* W ramach rozpoczętej reorganizacji Litewskiego Państwowego Banku Komercyjnego, rada banku mianowała na członka zarządu i wiceprzewodniczącego zarządu dyrektora departamentu ekonomiki banku Audronė Vaitkienė. Członkiem zarządu mianowano dyrektora departamentu ewidencji Janinę Balukovienė.

Nowo utworzonym departamentem administrowania pożyczkami problemowymi będzie kierowała członkini zarządu Kristina Dabašinskaitė, departamentem administracyjnym — Algimantas Barusevičius.

* Litewska Agencja Telegraficzna ELTA otrzymała informację z Instytutu Adama Smitha w Wielkiej Brytanii. W dniach 22-23 października br. instytut organizuje w Petersburgu międzynarodową wystawę i konferencję na temat "Rynek środków masowego przekazu w Rosji i WNP". Na konferencji omówi się możliwości komercyjnej telewizji i radia w dziedzinie reklamy, tworzenia programów i serwisu.

Będzie to pierwsza taka konferencja poświęcona rozwojowi środków masowego przekazu w Rosji i WNP. Instytut Adama Smitha ma nadzieję, że interesujące się tym rynkiem kraje będą mogły omówić możliwości inwestorów ze Wschodu i Zachodu w tym regionie.

* Terytorium tworzonej na 49 lat szawelskiej wolnej strefy ekonomicznej zajmuje 457,51 ha. Zamknięta spółka akcyjna "Šiaulių aerouostas" jest podmiotem gospodarczym, świadczącym strefie usługi transportowe, jednak nie wchodzi do jej terytorium. Ustalono to w uchwalonej we wtorek przez Sejm ustawie o szawelskiej wolnej strefie ekonomicznej.

* Ze stanowiska sekretarza Ministerstwa Kultury odszedł malarz Giedrius Kazimierėnas.

G. Kazimierėnas powiedział, że miał odmienne od innych kierowników ministerstwa zdanie na temat Litewskiego Kongresu Kultury. Podanie o rezygnacji sekretarz ministerstwa złożył po tym, gdy podczas narady u ministra kultury została "negatywnie oceniona" jego działalność.

Na stanowisku sekretarza Ministerstwa Kultury G. Kazimierėnas pracował prawie rok — od 15 sierpnia ub. roku. Powiedział, że jest malarzem, którego prace cieszą się popytem, dlatego teraz będzie wolnym artystą, może powróci jako wykładowca do Wileńskiej Akademii Sztuk Pięknych.

Dekret prezydenta Republiki Litewskiej

o nagrodzeniu Krzyżem za Ratowanie Ginących

1. Za osobistą odwagę i zdecydowane działania podczas ratowania ginących w pożarach ludzi Krzyżem za Ratowanie Ginących nagradzam następujące osoby:

Aleksieja Kovalika — drużynowego 6 zmilitaryzowanej jednostki przeciwpożarowej Kowieńskiego Zmilitaryzowanego Oddziału Straży Pożarnej;

Gintarasa Kuzabavičiusa — strażaka I zmilitaryzowanej jednostki przeciwpożarowej Olickiego Zmilitaryzowanego Oddziału Straży Pożarnej;

Ridmandasa Prekevičiusa — drużynowego 6 zmilitaryzowanej jednostki przeciwpożarowej Kowieńskiego Zmilitaryzowanego Oddziału Straży Pożarnej.

2. Niniejszy dekret staje się prawomocny z dniem jego podpisania.

Prezydent republiki
Algirdas BRAZAUSKAS

Wilno, 2 lipca 1996 r.
Nr 987

(Zam. 863)

Dekret prezydenta Republiki Litewskiej

O zwróceniu do Sejmu Republiki Litewskiej dla powtórnego rozpatrzenia uchwalonej przez Sejm Republiki Litewskiej ustawy o udzieleniu państwowemu przedsiębiorstwu "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" prawa inwestowania kapitału

Po zapoznaniu się z uchwaloną przez Sejm Republiki Litewskiej ustawą o udzieleniu państwowemu przedsiębiorstwu "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" prawa do inwestowania kapitału, zgłoszonej do podpisania i oficjalnego opublikowania, konstatuję:

1. Rozpatrzona przez Sejm Republiki Litewskiej ustawa o udzieleniu państwowemu przedsiębiorstwu "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" prawa inwestowania kapitału przyznaje temu przedsiębiorstwu państwowemu prawo inwestowania bez zgody rządu Republiki Litewskiej do SA "Vakarų bankas".

2. Ustawa Republiki Litewskiej o przedsiębiorstwach państwowych i samorządowych umożliwia instytucji pełniącej funkcje założyciela przedsiębiorstwa państwowego, rządowi Republiki Litewskiej, przekazanie na prawach plenipotencji przedsiębiorstwu państwowemu majątku państwowego, którym zgodnie z założeniami wyżej wspomnianej ustawy, przedsiębiorstwo zarządza, wykorzystuje i dysponuje. Z tej przyczyny prawo decydowania o możliwościach inwestowania środków przedsiębiorstwa państwowego powinno być przyznane rządowi Republiki Litewskiej, który pełni funkcje założyciela tego przedsiębiorstwa.

3. Należy zaznaczyć, że decyzja o inwestowaniu środków państwowego przedsiębiorstwa "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" do SA "Vakarų bankas" powinna być podjęta na podstawie analizy działalności tego banku, oceniając wskaźniki działalności banku, aby zapewnić całość zainwestowanego do banku i efektywne wykorzystanie kapitału państwowego.

Na podstawie pierwszej części artykułu 71 Konstytucji Republiki Litewskiej:

1. Zwracam Sejmowi Republiki Litewskiej dla powtórnego rozpatrzenia ustawę o udzieleniu państwowemu przedsiębiorstwu, "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" prawa inwestowania kapitału.

2. Zgłaszam poniższą nową redakcję ustawy Republiki Litewskiej o udzieleniu państwowemu przedsiębiorstwu "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" prawa inwestowania kapitału:

"Niniejsza ustawa przyznaje rządowi Republiki Litewskiej prawo podjęcia decyzji o możliwości zainwestowania przez państwowe przedsiębiostwo "Dyrekcja Kłajpedzkiego Państwowego Portu Morskiego" około 20 mln litów do kapitału akcyjnego SA "Vakarų bankas" z ulokowanych w tym banku środków przedsiębiorstwa".

Prezydent republiki Algirdas BRAZAUSKAS

Wilno, 2 lipca 1996 Nr 989

(Zam. 862)

29 czerwca w restauracji "Karolina" "Lietuvos grožio formulė" przeprowadziła konkurs "Missis Lietuva-96".

NA ZDJĘCIU: "Missis Lietuva-96" Aušra Kinkienė (druga od lewej) w asyście wicemissek.

Fot. **Kęstutis VANAGAS (ELTA)**

W rocznicę operacji "Ostra Brama"

7 lipca br. Klub Polskich Weteranów Wojny na Litwie zrzeszający żołnierzy Armii Krajowej Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego złoży o godz. 11 kwiaty i wieńce na grobach żołnierzy AK na cmentarzu Rossa. Zaś o godz. 13 w kościele św. Ducha zostanie odprawiona Msza św. w intencji poległych żołnierzy Armii Krajowej w operacji "Ostra Brama".

inf.wł.

Dziękujemy za pielgrzymkę do Kalwarii

W imieniu ponad 200-osobowej grupy wiernych tą drogą chcemy podziękować Janowi Mincewiczowi za przepięknie zorganizowaną pielgrzymkę do Kalwarii Wileńskiej, która się odbyła w ubiegłą niedzielę, 30 czerwca. Te chwile wspólnoty duchowej długo będziemy pamiętali, a Panu Janowi składamy serdeczne Bóg zapłać.

Grupa pielgrzymów

Z Mejszagoły piszą

Przypomnienie o festynie

Stało się już dobrą tradycją przeprowadzenie Festynu Świętojańskiego w Mejszagole. Jest on połączony z odpustem w kościele, w którym zbierają się rzesze wiernych nie tylko z tego miasteczka lecz i sąsiednich parafii. Od razu po Mszy św., na prośbę organizatorów festynu, proboszcz parafii mejszagolskiej ks. Mirosław Balcewicz zaprosił wszystkich obecnych na tę imprezę. Tym razem jednak musieliśmy zmienić jej lokalizację i od podnóża Góry Bony przenieść się do gmachu szkoły średniej nr 1, gdyż Święty Jan Chrzciciel nie żałował wody, więc cały dzień lało jak z cebra. Nie zepsuło to jednak nastroju ani gościom, ani gospodarzom. W tym roku naszą imprezę zaszczycili swą obecnością mer rej. wileńskiego Leokadia Janušauskienė oraz prezes rejonowego oddziału ZPL Waldemar Tomaszewski. Przepiękne wieńce świętojańskie uwiła dla nich Józefa Markiewicz.

Gościliśmy także przedstawicieli Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej z Torunia, którzy opiekują się naszą drużyną harcerską. Było sporo radości, gdy każdemu z nich nasze dzieci wręczyły po wianku świętojańskim. A potem udanej zabawy zgromadzonym życzyli organizatorzy festynu: prezes Mejszagolskiego Koła ZPL Genowefa Wierbajtis, starosta gminy Zygmunt Hajdamowicz oraz dyrektor szkoły Edward Jaszczanin. Wśród głównych organizatorów była też Teresa Matukańska — wiceprezes koła ZPL. Warto nadmienić, że wszystkie obecne na tej zabawie Janiny i Janowie udekorowani zostali specjalnymi wiankami.

Przybyły zespoły z sąsiednich miejscowości: "Zorza" z Suderwy i "Czerwone maki" z Jawniun, rzecz naturalna obecni też byli "Mejszagolanie". Jak zwykle największe brawa zebrał śpiewający starosta Zygmunt Hajdamowicz. Występy dorosłych przeplatane były tańcami dzieci. Małych — Janeczki, Janków i Januszków pozdrowił litewski duet ze szkoły średniej im. Algirdasa.

W dalszym ciągu miało być wspólne ognisko z pieczeniem kiełbasek. Na to jednak zdecydowali się tylko goście z Torunia ze swymi podopiecznymi harcerzami i ich opiekunką Walerią Tomaszun. Pozostali woleli siedzieć wygodnie przy stole, na którym przemiłe gospodynie — Alina Kociełowicz i Krystyna Pietkiewicz zaserwowały pieczone kiełbaski i piwo, sponsorowane przez sklep Żołnierowicza. Naszymi sponsorami byli także: prywatny sklep Rusakiewicza, piekarnia Zawadzkich i spółdzielnia z Niemenczyna. Wszystkim serdecznie dziękujemy.

Bardzo sympatycznie festyn prowadziła Alfreda Jankowska, zachęcając wszystkich do wspólnej zabawy.

Komitet organizacyjny festynu

Kolumna kombatancka Nr 3

W rocznicę operacji "Ostra Brama"

Śladami "Miejsc bitew i mogił żołnierzy Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej"

W ramach Biblioteki "Wileńskich Rozmaitości", pisma TMW i ZW w Bydgoszczy, redagowanego przez Jana Malinowskiego, ukazało się opracowanie Jolanty Adamskiej, Stefana Matusewicza, Ludwika Świdy pod powyższym tytułem. Wydane zostało sumptem Rady Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Zarządu Okręgu Wileńskiego ŚZŻAK w Warszawie. Zjawienie się tej pracy na półkach księgarskich zbiegło się z przypadającą w lipcu br. 52. rocznicą operacji "Ostra Brama" (7-13 lipca), której celem było wyzwolenie Wilna siłami AK.

Cieszy, że w zamieszczonym wykazie pojedynczych i zbiorowych mogił żołnierzy AK, poległych w różnych latach, znalazły się odszukane przez Czytelników "Kuriera Wileńskiego", piszących w swoim czasie do "Kroniki pamięci: wileńskie ślady na drogach cierpień". Oni też udzielili odpowiedniej informacji. Niestety, o tym ani słowa w anonsowanym opracowaniu. Być może, taka wzmianka znajdzie się w zapowiedzianym książkowym wydaniu "Miejsc bitew i mogił żołnierzy Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej". Należy zaznaczyć, że nie chodzi tu o ambicje prowadzącego "Kronikę pamięci" i przygotowującego "Kolumnę kombatancką", lecz o wkład Czytelników "K.W.", mieszkańców Wilna i Wileńszczyzny.

O stałym zainteresowaniu naszych Czytelników tematyką akowską, o ich udziale w ocalaniu od zapomnienia dziejów stron rodzinnych świadczy najświeższy fakt. Niedawno Czesław Unikowski z Wilna udostępnił "Kolumnie kombatanckiej" dotychczas nieznane zdjęcie z czasów wojny. Na nim został utrwalony razem ze swoim przyjacielem. Aleksandrem Cywińskim z Ponar, z którym się uczył na Wydziale Mechaniczno-Przemysłowym Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, na tle remontowanych samochodów w warsztatach HKP (Heereskraftfahrpark) w Wilnie, gdzie jakiś czas byli zatrudnieni. Cywiński zginął jako żołnierz AK. Z opracowania "Miejsca bitew i mogiły żołnierzy Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej": "Czarny Bór, 12 km na płd. od Wilna (Juodšiliai), rej. Wilno. Pod nowo budowanymi torami Niemcy zakopali ciało poległego 12 IV 1944 r. w akcji na pociąg niemiecki żołnierza 7. Brygady Aleksandra Cywińskiego ("Olek"). Jego symboliczny grób znajduje się na cmentarzu w Skorbucianach". Natomiast w monografii "Państwowa Szkoła Techniczna w Wilnie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego" znajduje się adnotacja: "Cywiński Aleksander (13 XII 1922 Wilno — 11 IV 1944 Wołczany k. Wilna), technik mechanik. 1942-1944 żołnierz Okręgu Wileńskiego AK, poległ w walce z Niemcami w akcji na pociąg pod Wołczanami. Był synem wykładowcy PST inż. Justyna Cywińskiego".

W pamięci zaś Czesława Unikowskiego dotychczas zachował się czterowiersz Olka, który pewnego razu nie zastał swego przyjaciela w domu, ale ślad o swojej bytności zostawił:

Jak widzisz tu byłem,
Grządki polewałem,
Dróżki poczyściłem,
Na Ciebie czekałem...

"Jak gdyby wczoraj to było" — rozczula się pan Czesław.

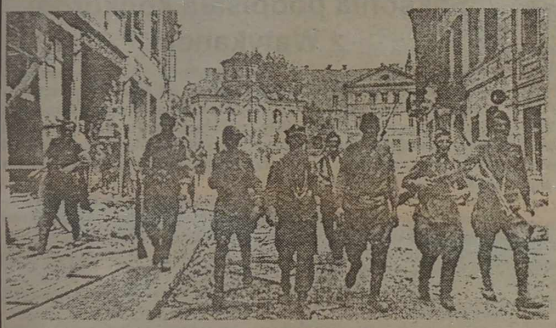

Niecodzienny sposób przypomnienia obecnej rocznicy operacji "Ostra Brama" zaproponował wilnianin Włodzimierz Pierieiałjkow — sprostowaniem błędu, jaki przed laty znalazł się w dawnej "Panoramie" wydawanej jeszcze w czasach PRL. Na jednej z zachowanych w prywatnych zbiorach p. Włodzimierza stron tego pisma podpis pod zdjęciem (fot. Agencji Prasowej "Nowosti" specjalnie dla "Panoramy") głosi: "Polscy partyzanci u boku radzieckich żołnierzy w wyzwolonym Sandomierzu". P. Włodzimierz jako stary wilnian od razu połapał się, że w rzeczywistości zdjęcie przedstawia akowców razem z radzieckimi żołnierzami w wyzwolonym Wilnie na ul. Zamkowej. W tamtych czasach takie sprostowanie było nie do pomyślenia, był to temat tabu. Czynimy to teraz, po latach.

Miejsca bitew i mogiły upominają się o utrwalenie pamięci o nich. Do tego też zapraszają Andrzej Przewoźnik i Ludwik Świda, autorzy "Wstępu" do opracowania, o którym tutaj jest mowa: "... prośba do żyjących żołnierzy wileńskich brygad o weryfikację tych danych; niech nikt, kto w tamtych czasach przelał krew za Ojczyznę, nie zostanie zapomniany".

NA ZDJĘCIACH: Aleksander Cywiński ps. "Olek" (od lewej) i Czesław Unikowski; sprostowanie: akowcy u boku radzieckich żołnierzy w wyzwolonym Wilnie na ul. Zamkowej.

Repr. **Tadeusz Ważniewicz**

W Nowosadach i Ławżach stanęły pomniki

... Przed wojną wieś Nowosady należała do gminy Mickuny powiatu Wileńsko-Trockiego. Obecnie znajduje się na terenie Białorusi koło Bystrzycy w rejonie ostrowieckim obwodu grodzieńskiego. Tuż po zakończeniu wojny, 6 czerwca 1945 r., Nowosady przeżyły straszną tragedię — NKWD zamordowało tutaj kilkudziesięciu żołnierzy Armii Krajowej i mieszkańców tej wsi...

... Głośny był w lutym 1945 r. bestialski wyczyn specjalnej formacji NKWD, której żołnierze zmieniwszy mundury sowieckie na polskie, litewskie, niemieckie udawali we wsiach sąsiadujących z Ławżami (wieś położona 45 km od Wilna, koło Oszmiany) "własowców" sympatyzujących Armii Krajowej. Po stwierdzeniu życzliwego przyjęcia ze strony miejscowych Polaków, zaatakowali Ławże i znajdujący się tutaj oddział AK i wymordowali dzieci, młodzież, kobiety, mężczyzn oraz akowców i spalili zabudowania wsi...

15 czerwca br. w Nowosadach i Ławżach odbyły się uroczystości związane z upamiętnieniem tych miejsc, ich mieszkańców i żołnierzy AK. Uczestniczyli w nich akowcy, goście z Polski, z Wilna oraz tutejsi działacze, miejscowa ludność.

Z relacji **Stefana MATUSEWICZA**, prezesa Dobroczynnego Stowarzyszenia Polskich Kombatantów na Litwie:

— Wyjechaliśmy z Wilna o godz. 7.00 rano. Zatrzymujemy się w Bystrzycy. Tutaj w kościele odbyła się Msza św. za poległych i pomordowanych. Z księdzem jedziemy do Nowosad, gdzie wita nas ludność miejscowa i z okolicznych wsi. Żołnierze AK zaciągają wartę honorową przy świeżo wzniesionym pomniku, który ma być właśnie teraz wyświęcony. Przemawia prezes Zarządu Okręgu Wileńskiego ŚZŻAK Ludwik Świda z Warszawy oraz inni. Po wyświęceniu pomnika modlimy się, śpiewamy pieśni partyzanckie, rozmawiamy z miejscową ludnością. Żegnamy się, jeszcze raz zatrzymujemy nasze spojrzenia na napisie znajdującym się na pomniku:

Tu spoczywają mieszkańcy wsi Nowosady oraz żołnierze samoobrony AK polegli i zamordowani w dniu 6.06.1945 r. Jan Zlobrowski, Kazimierz Chatkiewicz oraz inni NN 32 osoby, Lotnik, Jastrząb, Strumyk, Kurier, Znajda, Słowik, Feliks, Wicher, Wilk, Szczygieł, Hard, Wiktor, Komar, Grad, Smyk, Wierzba, Sosna, Szyszka, Kruk, Wesoły, Orzeł, Pstrąg, Sowa, Szczelina, Żuk, Stawa, Kładka, Szczur, Koral. Cześć Ich pamięci!

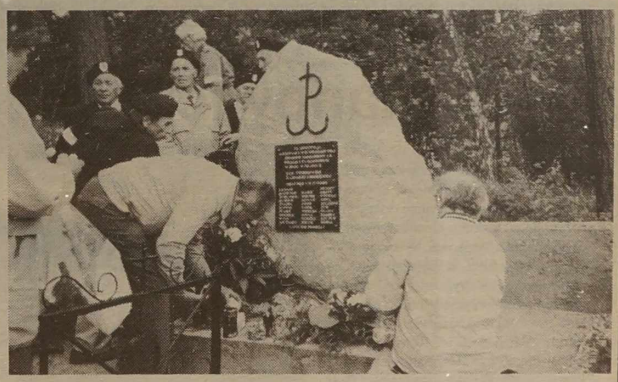

... Ruszamy do Ławż. Po drodze Ryszard Bielawski z Warszawy czyta fragmenty książki Jerzego Surwiły "Rachunki nie zamknięte", poświęcone tragicznym wydarzeniom w Nowosadach i Ławżach. W Oszmianie zabieramy ze sobą prezesa miejscowego Koła ZPB Jerzego Januszkę i towarzyszące mu osoby. W Ławżach przy kaplicy, która ma być poświęcona, oczekuje nas ks. Józef Aszkiełowicz z Turgiel i okoliczna ludność, przybyła samochodami i furmankami. Ks. Józef wita gości. Zaczyna się Msza św. Wokół zieleń łąk, na horyzoncie dookoła lasy. Cisza. Tylko słowa kapłana rozbrzmiewają. Ludzie klękają na zielonej pachnącej trawie. Ks. wyświęca kaplicę, następnie przypomina o wydarzeniach sprzed ponad 50 laty i prosi Boga, aby więcej to się nie powtórzyło. Świadek tragedii w Ławżach, były żołnierz samoobrony AK Włodzimierz Mikuć ps. "Jarema", mieszkający obecnie w Sopocie, wraca wspomnieniami do tamtych wydarzeń. Po nim głos zabiera Helena Paszkiel, była mieszkanka Onżadowa, która jako 10-letnia dziewczynka na drugi dzień oglądała skutki owej strasznej zbrodni. Ludwik Świda wręcza pani Helenie Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej przyznany jej przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie. Po odśpiewaniu Hymnu Polski, pieśni partyzanckich, które rozbrzmiewały tutaj po raz pierwszy od 1945 r., wyruszamy w drogę powrotną do Wilna. Żegnają nas gościnni gospodarze i samotnie stojący w polu, gdzie kiedyś była wieś Ławże, pomnik (wyświęcony w 1995 r.) z napisem po białorusku: **Życharam wioski Łauży zaginuuszym u czas bajawych dziejannjau 23.II.1945,** oraz kapliczka z umocowaną tabliczką z polskim tekstem: **W tym miejscu była wieś Ławże, w nocy z 23 na 24 lutego 1945 roku została spacyfikowana przez wojska NKWD. Zginęli mieszkańcy wsi Ławże oraz stacjonujący oddział samoobrony AK. Cześć Ich pamięci! Rodacy.**

... Pomnik w Nowosadach oraz kapliczkę w Ławżach ufundowała Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie. Odpowiednio według projektów Ludwika Świdy z Warszawy i Tadeusza Maszkiewicza z Zielonej Góry zrealizował ich wzniesienie Stefan Matusewicz z Wilna.

Uczestnicy uroczystości za pośrednictwem "Kuriera Wileńskiego" serdecznie dziękują księżom z Bystrzycy i Józefowi Aszkiełowiczowi z Turgiel za celebrowanie Mszy św. oraz wyświęcenie pomnika i kapliczki.

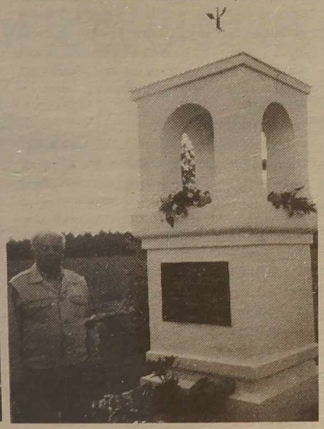

NA ZDJĘCIACH: przy pomniku w Nowosadach; pomnik i kapliczka w Ławżach.

Fot. **Włodzimierz Mikuć**

Kolumnę przygotował
Jerzy SURWIŁO

Łotwa

Dyneburg — karty pamięci

Ministrowie obrony Rzeczypospolitej Polskiej Stanisław Dobrzański i Republiki Łotewskiej Andrejs Krastiņš przybyli w czerwcu do Daugavpilsu (dawnego Dyneburga), położonego na południowym wschodzie Łotwy, aby uczcić pamięć żołnierzy i oficerów obojga narodów — uczestników zwycięskiej ofensywy polsko-łotewskiej przeciwko armii bolszewickiej w latach 1919-1920.

Oddziały Wojska Polskiego wkroczyły na terytorium Łotwy w sierpniu 1919 r., a miesiąc później wyparły Armię Czerwoną z lewego brzegu Dźwiny i umocniły się we wschodniej części powiatu iłłukształskiego. 3 stycznia 1920 roku jednostki 1 i 3 Dywizji Legionów oraz łotewskiej Dywizji Kurlandzkiej, dowodzone przez generała Edwarda Rydza-Śmigłego, sforsowały Dźwinę, wyzwoliły spod okupacji radzieckiej Dyneburg, a następnie całą Łatgalię czyli Inflanty Południowe. W kwietniu wojska polskie opuściły te ziemie, przekazując je pod jurysdykcję Łotwy.

Po zakończeniu walk do Dyneburga przybył Józef Piłsudski. Ten fakt upamiętnia tablica, umieszczona dzięki staraniom Ambasady RP w Rydze oraz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa na gmachu dawnego Gimnazjum Polskiego. Jej odsłonięcie przez obu ministrów miało bardzo podniosły charakter. Orkiestra Armii Łotewskiej odegrała hymny narodowe, pluton łotewskich żołnierzy oddał salwę honorową. W uroczystości uczestniczyły setki dyneburskich Polaków. W 120-tysięcznym mieście stanowią oni 15 procent ludności, mają swoją szkołę, przedszkole, chóry, koła zainteresowań, wydają własne pismo. Byli dumni i wzruszeni, że polski i łotewski napis na tablicy przypomina historyczne wydarzenie, potwierdzające odwieczną wierność polskich żołnierzy wypisanej na sztandarach dewizie "Za wolność Waszą i Naszą":

"27 stycznia 20 roku w Dyneburgu w okresie wspólnych walk z bolszewikami o wyzwolenie Łotwy Naczelny Wódz Wojska Polskiego, Naczelnik Państwa Józef Piłsudski odbył spotkanie z Naczelnym Wodzem Armii Łotewskiej generałem Janisem Balodisem, wizytował polskie oddziały oraz udekorował generała Edwarda Rydza-Śmigłego za zwycięską kampanię łatgalską Orderem Virtuti Militari. Władze łotewskie odznaczyły Józefa Piłsudskiego, generała Edwarda Rydza-Śmigłego (który otrzymał też Order Trzech Gwiazd i Order Niepodległości) oraz 61 żołnierzy 1 Pułku Legionów Orderem Lāčplēsisa".

W walkach z bolszewikami nad Dźwiną poległo lub zmarło od ran około 500 Polaków. Prawie połowę ich pochowano na dyneburskiej Słobódce. W centralnym miejscu cmentarza wojskowego ustawiono drewniany krzyż z napisem: **"1920.1.V. Ku pamięci żołnierzy z Grupy gen. Rydza-Śmigłego"**. 22 czerwca 1928 r. w obecności ówczesnego prezydenta Łotwy G. Zemgalsa oraz premiera P. Juraševskisa odsłonięto tu ufundowany przez magistrat Dyneburga pomnik w kształcie sarkofagu, obłożony marmurem. Na tablicy z brązu widniał napis po łotewsku: **"Bohaterskim polskim żołnierzom poległym za łotewską niepodległość"**. W 1955 r. sowiecki zarząd miasta podjął decyzję o wydobywaniu z cmentarza piasku i żwiru na cele budowlane. Ostateczna likwidacja nekropolii nastąpiła 15 lat później, powstało tu wysypisko śmieci. W 1992 r., po odrodzeniu suwerennej Łotwy, tutejsi Polacy — za zgodą władz — wznieśli na terenie sprofanowanego przez radzieckich okupantów cmentarza monumentalny 13-to metrowej wysokości żelbetowy krzyż z napisem w języku polskim: **"Żołnierzom — Polakom"**. U jego podnóża odsłonięto podczas czerwcowej wizyty ministra Dobrzańskiego tablice ze zidentyfikowanymi imionami, nazwiskami i stopniami wojskowymi naszych rodaków, którzy oddali życie za wolność Łotwy, zapisując jedną z najpiękniejszych kart w dziejach stosunków między obu narodami.

Sławomir MASZKOWSKI

Watykan

Przesłanie Ojca Świętego do delegacji prawosławnej

We wtorek opublikowano w Watykanie tekst przesłania skierowanego przez Ojca Świętego do delegacji patriarchatu Konstantynopola, która uczestniczyła w sobotę w uroczystościach święta apostołów Piotra i Pawła. Jest już tradycją, że od 1967 roku delegacja patriarchatu z Konstantynopola uczestniczy w tych uroczystościach.

Pisząc do delegacji prawosławnej, której przewodniczył metropolita Austrii Michales Taikos, Jan Paweł II stwierdził, że ta ciągła wymiana delegacji daje możliwość braterskiego spotkania w modlitwie i w dialogu oraz jest wyrazem dążenia do jedności chrześcijan.

Zdaniem Ojca Świętego, coroczne spotkania są okazją do rozważenia rozwoju wzajemnych relacji, a w ich czasie obie strony mogą sobie "z całą szczerością" powiedzieć, jak różne reakcje w ich Kościołach wywołuje rozwój dialogu lub jego pozorny zastój. Papież wskazał również na konieczność zajmowania "wspólnej postawy wobec wiernych, by przyczyniać się do przezwyciężania niekontrolowanych reakcji, postaw krytycznych, a nawet polemicznych, które przeszłość pozostawiła w wiadomościach".

Niemcy-Watykan

Saksonia podpisała konkordat z Watykanem

Saksonia i Stolica Apostolska zawarły konkordat. Pierwszy taki traktat między krajem związkowym Niemiec wschodnich a Watykanem został we wtorek podpisany w Dreźnie przez premiera Saksonii Kurta Biedenkopfa i nuncjusza apostolskiego w Niemczech arcybiskupa Giovanniego Lajolę. Konkordat reguluje stosunki między państwem a kościołem w Saksonii.

Podpisanie konkordatu poprzedziły trzyletnie negocjacje z udziałem przedstawicieli diecezji drezdeńsko-miśnieńskiej, goerlitzkiej i magdeburskiej. Oprócz zapewnienia swobody wyznania i religii, konkordat zawiera liczne uregulowania stosunków wzajemnych. Są to m.in. porozumienia w sprawie udzielania lekcji religii w szkołach publicznych, kształcenia teologicznego na uczelniach wyższych, gwarancji tworzenia szkół prowadzonych przez Kościół oraz postanowienia dotyczące uznawania i popierania kościelnych placówek socjalnych. Jeden z rozdziałów poświęcono ochronie zabytków kultury, pozostających w posiadaniu Kościoła.

W Niemczech obowiązują nadal całkowicie lub częściowo postanowienia konkordatu Watykanu z Trzecią Rzeszą z 1933 r. oraz traktaty Stolicy Apostolskiej zawarte z Bawarią w roku 1924, z Prusami w roku 1929 i z Badenią w roku 1932.

Z Wilna do Orleanu

O Hermanowiczach

Najpierw był list. Nadszedł do Wilna w maju br. od Mariusza Hermanowicza z miasta Orlean we Francji. Pisał do mnie: "Szanowny Panie! Będąc niedawno w Wilnie czytałem w "Kurierze" Pana artykuł o nie zrealizowanym projekcie pomnika Syrokomli. W dawnej Bibliotece Wróblewskich, w kolekcji Lucjana Uziębły znalazłem list stryja mojego Ojca, Piotra Hermanowicza dotyczący innego projektu pomnika Syrokomli, także nie zrealizowanego. Przesyłam go Panu, jak też dwa inne dokumenty dotyczące Piotra Hermanowicza.

Pragnę na zakończenie zaznaczyć, że Piotr był bratem Stanisława Hermanowicza, mojego dziadka, który przed 1939 r. był m.in. księgowym "Kuriera Wileńskiego".

Załączone dokumenty przybliżają nam sylwetkę Piotra Hermanowicza, rzeźbiarza, ur. w 1881 r. w Wilnie. Jak pisze Mariusz Hermanowicz, miał zginąć zamordowany nie wiadomo przez kogo na początku wojny — jesienią 1939 r.

Uczył się w Wilnie w pracowni sztukatorskiej M. Woźnickiego i w Szkole Rysunkowej Józefa Montwiłła. W latach 1902-1904 pracował jako sztukator przy restauracji kościoła Św. Piotra i Pawła w Wilnie. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu, m.in. u W. Beklemiszewa i L.N. Benua. Około 1910 r. udał się do Baku, gdzie wykonywał rzeźby dekoracyjne i figuralne do kościoła katolickiego. W 1912 r., po uzyskaniu pomocy finansowej od przemysłowca naftowego Rylskiego, wyjechał do Paryża. W czasie kilkuletniego tam pobytu pracował pod kierunkiem znanego rzeźbiarza A. Bourdelle'a, twórcy paryskiego pomnika Adama Mickiewicza. Po powrocie do kraju osiadł w Wilnie. W 1920 r. był jednym z założycieli Wileńskiego

Towarzystwa Artystów Plastyków. Należał do cechu (był także starszym cechu) murarzy, malarzy, sztukatorów, kamieniarzy i cieśli. W latach 1934-1935 przeprowadził restaurację kościoła Św. Katarzyny w Wilnie.

Piotr Hermanowicz rzeźbił portrety, m.in. Lucjana Uziębły, Czesława Wierusza Kowalskiego (gips, był własnością znanego wileńskiego malarza Piotra Siergijewicza), tworzył alegorie i kompozycje. Dla Uniwersytetu Stefana Batorego wykonał na ścianie głównego budynku wg. projektu Ferdynanda Ruszczyca dwie płaskorzeźby, z herbem króla oraz godłem Uniwersytetu, które nie zachowały się, oraz na zlecenie Wydziału Sztuk Pięknych — kopie dwóch rzeźb z kościoła Św. Piotra i Pawła. W jego dorobku znajdowały się projekty pomników Niepodległości, Cudu nad Wisłą, Adama Mickiewicza, Szymona Konarskiego, Wielkiego Księcia Witolda, Józefa Piłsudskiego.

W zbiorach Muzeum Sztuk Pięknych Litwy są takie prace Hermanowicza, jak portret Władysława Zahorskiego, glina, sygn., 1902, Głowa anioła, glina, 12 rys.: projekty detali architektonicznych w stylu zakopiańskim z czasów nauki w szkole Montwiłła, wykonane pod kierunkiem S. Jarockiego.

O tym jest mowa w dokumentach nadesłanych przez Mariusza Hermanowicza z Orleanu. Ale nie ma w nich ani słowa o tym, że Piotr Hermanowicz był autorem popiersia Stanisława Hermanowicza, dziadka pana Mariusza, księgowego "Kuriera Wileńskiego". Ślad jego zachował się w Wilnie, w zbiorach autora niniejszej publikacji. Okazuje się, że Stanisław Hermanowicz był nie tylko księgowym "K.W.", ale też i poetą. Właśnie okładkę jego zbiorku wierszy pt. "Dźwięk myśli" (Wilno 1930) zdobi wspomniane dzieło, o którym tamże wzmiankuje się "... dłuta art. rzeźbiarza Piotra Hermanowicza, odbito w zakładach graficznych "Znicz" w Wilnie, S-ło Jańska 1, nakładem autora".

O myślach, jakie nurtowały dziadka p. Mariusza, najwymowniej świadczy ten oto fragment wiersza "Do Wileńskiego Towarzystwa Artystów Plastyków" (Improwizacja wygłoszona w 1921 r. na uroczystym obchodzie pierwszej rocznicy założenia Wil. Tow. Art. Plastyków):

... Tu kres będzie dla niewoli,
Ducha pracy ... myśli snu,
pielęgnować dosyć tu:
Greków, Włochów, Francuzików,
Mochów, Niemców i Anglików...
— naśladowców, niewolników,
kres niech spotka tu!

Dajcie własne mi słoneczko...
dajcie zagon mój rodzinny...
góry, bory i doliny.
Dajcie twórcze jabłuszeczko,
dajcie owoc zakazany.
Chcę jabłuszko mieć rodzone,
wymarzone ... wytęsknione...
dajcie! dajcie, tylko czyste,
z serca — Wilna i ojczyste...

Swoistym echem tych strof Stanisława Hermanowicza, księgowego przedwojennego "Kuriera Wileńskiego", są słowa o "Stryju Piotrze" Mariusza Hermanowicza, towarzyszące wystawie poświęconej Piotrowi Hermanowiczowi, jaka w swoim czasie odbyła się w Gdańskiej Galerii Fotografii prowadzonej przez Stefana Figlarowicza: "Pamiętam z dzieciństwa album ze zdjęciami rodzinnymi mojego ojca. Były tam też zdjęcia rzeźb, wykonanych właśnie przez stryja Piotra. Chciałem dowiedzieć się czegoś więcej o nim. Chciałem dowiedzieć się też czegoś więcej o życiu rodziny mojego ojca, o ich życiu w tym mieście, które, gdyby liczyć do niego odległość w kilometrach, leżało całkiem blisko, ale, ponieważ tak trudno było do niego pojechać, wydawało się raczej miastem z legendy, bajki, jakiegoś mitu, miastem, które może nigdy nie istniało, a nawet, jeśli istniało, to rozwiało się jak fatamorgana, i tylko jakieś resztki — u nas właśnie te zdjęcia, parę jeszcze przedmiotów, po nim zostały".

Teraz przyjazd do Wilna nie jest problemem, więc być może wystawa o Piotrze Hermanowiczu i jego twórczości zaprezentowana w Gdańsku zawędruje do naszego miasta, tym bardziej, że w tutejszych zbiorach muzealnych zachowały się niektóre dzieła tego rzeźbiarza. Jest też doświadczenie organizowania wspólnymi polsko-litewskimi siłami podobnych wystaw.

Jerzy SURWIŁO

NA ZDJĘCIU: popiersie Stanisława Hermanowicza z przedwojennego "Kuriera Wileńskiego", autora zbiorku wierszy pt. "Dźwięk myśli".

Rosja

Jelcyn wbrew tradycji głosował w Barwisze

Prezydent Rosji Borys Jelcyn głosował w środę w Barwisze — poinformował dziennikarzy premier Wiktor Czernomyrdin, którego wypowiedź przytoczyła agencja ITAR-TASS.

Jelcyn zwykle głosuje w lokalu wyborczym w Moskwie na oczach licznych dziennikarzy i członków ekip telewizyjnych. Stan zdrowia prezydenta od ub. tygodnia wywoływał spekulacje.

Czernomyrdin wypowiadając się po oddaniu głosu w lokalu wyborczym w Moskwie, gdzie Jelcyn zwykle głosuje, powiedział, że prezydent głosował w Barwisze pod Moskwą, gdzie znajduje się kompleks rządowych daczy i sanatoriów.

"Prezydent czuje się zupełnie normalnie" — stwierdził premier. "Głosował o 10.00 w Barwisze" — powiedział Czernomyrdin. "Dlaczego? — Tam jest łatwiej i bliżej" — dodał.

Według rzecznika prasowego Jelcyna Siergieja Miedwiediewa, prezydent powiedział przed głosowaniem, że jego plan kontaktów z dziennikarzami "został wypełniony na 120 procent", uprzedzając pytania o brak przedstawicieli prasy w miejscu swego głosowania.

Ziuganow też już głosował

"Głosuję za silną i trzeźwą Rosją" — oświadczył przywódca komunistów Giennadij Ziuganow w środę rano w chwili wrzucania kartki do urny w jednym z moskiewskich lokali wyborczych. Powiedział, że Zachód nie powinien obawiać się go. "A zresztą już się mnie nie obawia" — dodał.

Ziuganow zapowiedział, że "weźmie to wszystko co najlepsze z obecnego systemu" i "pozostawi na stanowiskach tych wszystkich, którzy potrafią pracować". Przypomniał, że stan zdrowia jego konkurenta Borysa Jelcyna "nie jest najlepszy".

Wybory prezydenta Rosji w Czeczenii

W pierwszym dniu wyborów prezydenta Rosji na terytorium Czeczenii z prawa głosu skorzystało 18,7 proc. uprawnionych — poinformowała we wtorek agencja ITAR-TASS.

Rosyjska agencja nie podała, ilu mieszkańców republiki prorosyjskie władze w Groznym uznały za uprawnionych do głosowania.

Według ITAR-TASS, "wybory odbywają się w spokojnej atmosferze, bez komplikacji i ekscesów". Czeczeńska opozycja niepodległościowa zapowiedziała, że nie będzie przeszkadzała w przeprowadzeniu głosowania na terytorium Czeczenii.

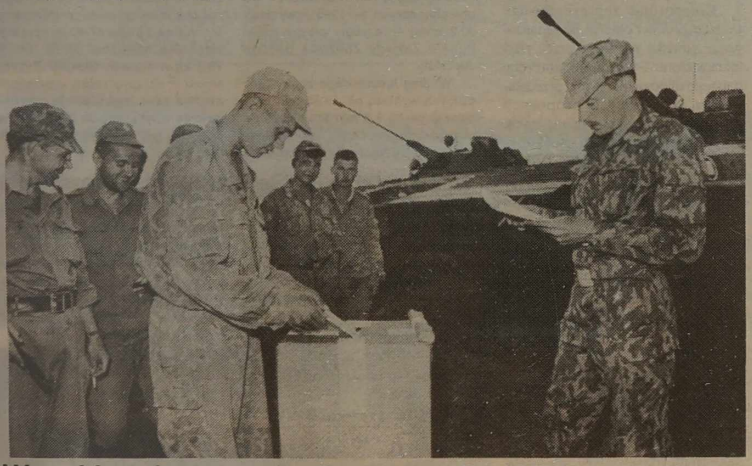

NA ZDJĘCIU: głosują żołnierze rosyjskiej dywizji, stacjonującej w Shali.

Fot. EPA-ELTA

Wysokie odznaczenie dla marszałka Wiktora Kulikowa

Prezydent Borys Jelcyn wydał w środę dekret "O odznaczeniu "Orderem za zasługi wobec ojczyzny" III stopnia Wiktora Kulikowa — marszałka Związku Radzieckiego".

Tym wysokim odznaczeniem państwowym Borys Jelcyn uhonorował byłego wiceministra obrony ZSRR i ostatniego dowódcę naczelnego Zjednoczonych Sił Zbrojnych państw-stron Układu Warszawskiego za "zasługi wobec państwa oraz wielki wkład osobisty w rozwój i reformowanie sił zbrojnych FR".

Wiktor Kulikow jest obecnie doradcą ministra obrony FR. W zeszłym roku dostąpił zaszczytu przyjmowania 9 maja defilady wojskowej na Placu Czerwonym z okazji 50 rocznicy zakończenia II wojny światowej.

Amerykańskie media o zdrowiu B. Jelcyna

Według "Washington Post" i CNN Jelcyn jest ciężko chory

Dziennik "Washington Post" w środowym wydaniu poinformował, że prezydent Rosji Borys Jelcyn wypoczywa w okolicach Moskwy pod stałą opieką lekarską i cierpi na poważną chorobę, której natury źródła amerykańskie nie ustaliły. Powołując się na nie wymienione z nazwy źródła dyplomatyczne gazeta stwierdza, że choroba Jelcyna jest znacznie poważniejsza od znanych kłopotów sercowych. Telewizja CNN podała natomiast, że rosyjski prezydent cierpi na angina pectoris.

AFP w depeszy z Moskwy zauważa, że w istocie nikt nie widział głosującego w środę w sanatorium w Barwisze Borysa Jelcyna poza osobistym fotografem i kamerzystą telewizji publicznej. Wypowiedź Jelcyna podczas oddawania głosu przytoczyła agencja TASS, ale dopiero za rzecznikiem prezydenta Siergiejem Miedwiediewem. Francuska agencja jest zaskoczona, że do asystowania przy głosowaniu Jelcyna nie dopuszczono korespondentów TASS i Interfax, mających zawsze dostęp do rosyjskiego prezydenta, nawet wtedy, gdy dziennikarze zachodni są pozbawieni tego przywileju.

Według Miedwiediewa, Jelcyn "wykonał w 120 proc. w sześć miesięcy" normę kontaktów z prasą i dlatego zdecydował się w środę głosować w swej rezydencji w Barwisze, a nie w lokalu wyborczym w Moskwie, gdzie oczekiwało nań ok. setki dziennikarzy, zwiezionych zresztą prezydenckim autobusem. Podczas czerwcowego pobytu Jelcyna w Kisłowodsku na Kaukazie dziennikarz AFP był świadkiem, jak Jelcyn domagał się od swych współpracowników, aby umożliwiono mu kontakt z prasą, podczas gdy ci nalegali, aby lepiej wypoczął.

Węgry

Zawarto porozumienie o odszkodowaniach dla Żydów

Węgry osiągnęły z organizacjami żydowskimi porozumienie w sprawie zwrotu Żydom majątku, utraconego w czasie Szoa — poinformował w środę sekretarz generalny Światowego Kongresu Żydów Israel Singer. Przyjęte rozwiązanie uznał Singer za wzorcowe dla innych państw środkowej i wschodniej Europy.

Na mocy porozumienia Węgry założą fundację, która zarządzać będzie dawnym żydowskim majątkiem, w tym nieruchomościami i dziełami sztuki, jak również milionami dolarów, uzyskanymi od rządu w formie dotacji. Parlament uchwali stworzenie fundacji na swej powakacyjnej wrześniowej sesji. Fundacją kierować będzie amerykański przedsiębiorca Ronald Lauder, syn potentata branży kosmetycznej Estee Laudera.

Środki fundacji zostaną w pierwszym rzędzie przeznaczone na świadczenia dla 20 tys. żyjących na Węgrzech Żydów, którzy przeżyli Szoa. Niemiecka akcja zagłady spowodowała śmierć 600 tys. spośród ówczesnych 800 tys. węgierskich Żydów.

Singer wyraził uznanie dla rządu węgierskiego za jego gotowość do zawarcia umowy i oświadczył, że będzie ona bodźcem dla Polski i Republiki Czeskiej, którym zarzuca się pewną opieszałość w rozwiązywaniu kwestii restytucji.

Ze świata: PAP, ELTA

Krótko

Chorwacja przyjęta została we wtorek — jako 40 kraj — do Rady Europy. Rada ministrów tej organizacji postanowiła jednak, że warunkiem tego członkostwa jest przestrzeganie przez Chorwację postanowień porozumienia z Dayton w sprawie pokoju w Bośni.

Kijów. 32 osoby zginęły, a 70 zostało rannych w wyniku katastrofy tramwajowej we wtorek po południu w Dnieprodzierżyńsku (obwód dniepropietrowski) na wschodzie Ukrainy — podała ukraińska telewizja.

W związku z tragedią prezydent Ukrainy Leonid Kuczma ogłosił środę dniem żałoby narodowej w całym kraju i odwołał zaplanowane na ten dzień uroczyste przyjęcie z okazji uchwalenia w ostatni piątek przez parlament konstytucji Ukrainy.

Los Mochis (Meksyk). Co najmniej 12 więźniów zginęło i 20 zostało rannych we wtorek w czasie buntu w zakładzie penitencjarnym w Los Mochis, w stanie Sinaloa w Meksyku.

Nadal nieznane są przyczyny śmierci Margaux Hemingway, której ciało znaleziono w poniedziałek w jej rezydencji w **Santa Monica** w Kalifornii. Przypuszcza się, że znana modelka i aktorka, która cierpiała na epilepsję i cukrzycę, mogła umrzeć z przyczyn naturalnych. Nie wyklucza się jednak, że śmierć mogło spowodować przedawkowanie środków uspokajających lub narkotyków.

Bośnia

W Hadze trwają przesłuchania w sprawie Karadżicia

Na wstępnych przesłuchaniach przed trybunałem haskim w sprawie przywódców Serbów bośniackich ekspertki ONZ przedstawiły, w jaki sposób w Bośni gwałt i napaść seksualna były stosowane jako broń w tzw. czystkach etnicznych.

Przesłuchania, które mają trwać do 5 lipca, służą zebraniu materiału dowodowego przeciw przywódcy bośniackich Serbów Radovanowi Karadżiciowi i dowódcy ich armii generałowi Ratko Mladiciowi. Obaj są oskarżeni o ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości i zbrodnie wojenne. Obaj przebywają na wolności w kontrolowanej przez Serbów części Bośni.

Zeznające czwartego dnia przesłuchań ekspertki ONZ, Christine Cleiren i Irma Oosterman, dowodziły, że systematyczne stosowanie gwałtów w wojnie bośniackiej wskazuje na to, że były one elementem realizowanej z premedytacją polityki. Na celowo stosowaną strategię wskazuje podobny scenariusz, powtarzający się w zeznaniach ofiar. Przedstawione we wtorek dowody nie mają bezpośredniego związku z Karadżiciem i Mladiciem, obaj są jednak oskarżeni o organizowanie kampanii "czystek etnicznych".

Wtorkowe wystąpienie ekspertek przed trybunałem haskim jest przełomem w prawie międzynarodowym: po raz pierwszy publicznie przedstawiono gwałt jako broń stosowaną w wojnie.

Przesłuchania w Hadze nie są procesem zaocznym; statut ONZ-owskiego trybunału nie przewiduje rozpraw pod nieobecność oskarżonych. Oczekuje się, że po zakończeniu przesłuchań wydany zostanie międzynarodowy nakaz aresztowania Karadżicia i Mladicia.

Bośnia-USA

Perry spotkał się z przedstawicielami federacji muzułmańsko — chorwackiej

Amerykański sekretarz obrony William Perry spotkał się w środę w Sarajewie z przedstawicielami federacji muzułmańsko — chorwackiej, by nalegać na utworzenie wspólnej armii federalnej.

Od przełamania impasu wokół ustawy o obronności, której kluczowym elementem jest integracja armii muzułmańskiej i chorwackiej w Bośni, Stany Zjednoczone uzależniają rozpoczęcie programu dozbrojenia i szkolenia federalnych sił zbrojnych, wartego 300 mln dolarów.

Na spotkaniu z Perrym rozmawiano o tym, w jakim stopniu bośniacki prezydent, Muzułmanin, Alija Izetbegović miałby podzielić się władzą nad wojskiem z dowódcami Chorwatów bośniackich.

Oprócz Izetbegovicia, w spotkaniu z Perrym uczestniczyli minister obrony federacji, Chorwat, Vladimir Szoljić, jego zastępca, Muzułmanin, Hasan Halid Czengić oraz inni wyżsi oficerowie muzułmańscy i chorwaccy z Bośni.

Wizyty

Margaret Thatcher u prezydenta RP

Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski spotkał się we wtorek z byłą premier Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher. Prezydent pogratulował pani Thatcher przyznanego doktoratu honoris causa przez Akademię Ekonomiczną w Poznaniu — podały służby prasowe prezydenta.

Była premier Wielkiej Brytanii wysoko oceniła przemiany polityczne, społeczne i gospodarcze, jakie zaszły w Polsce po 1989 roku. Rozmawiano także o sytuacji w Rosji po I turze wyborów w tym kraju.

Przed spotkaniem z prezydentem RP miała też spotkanie z liderami środowisk opozycyjnych.

Polsko-austriackie rozmowy rządowe i gospodarcze

Kanclerz Republiki Austrii Franz Vranitzky rozpoczął dwudniową wizytę oficjalną w Polsce, składaną na zaproszenie premiera Włodzimierza Cimoszewicza. Po uroczystym powitaniu na dziedzińcu URM, obaj szefowie rządów odbyli rozmowę w gronie najbliższych współpracowników. Następnie przewodniczyli obradom plenarnym delegacji rządowo- gospodarczych obu państw.

Pobyt Hillary Clinton w Polsce

Od spotkania ze społecznością żydowską w Centrum Żydowskim Fundacji Laudera rozpoczęła we wtorek wizytę w Warszawie Hillary Clinton.

Dzieci z przedszkola przywitały Hillary Clinton i Jolantę Kwaśniewską bukietami kwiatów i piosenką "Shalem Alehem". Panie obejrzały wystawę dokumentów z getta warszawskiego znalezionych w czasie renowacji budynku Fundacji. Przewodniczący polskiej społeczności żydowskiej Szymon Szurmiej wręczył pani Clinton album ze zdjęciami Żydów uratowanych przez Polaków.

* * *

W środę, w drugim dniu wizyty w Polsce, małżonka prezydenta Stanów Zjednoczonych Hillary Clinton, spotkała się w Belwederze z kobietami działającymi społecznie i charytatywnie. Pani Clinton towarzyszyła Jolanta Kwaśniewska.

Pierwsza Dama Ameryki od lat prowadzi działalność charytatywną oraz popiera organizacje kobiece. W trakcie wizyty w Warszawie odwiedziła szpital dziecięcy przy ul. Litewskiej.

W Sejmie

A. Kwaśniewski: zapewnić orzeczeniom TK charakter ostateczny

Prezentując w środę w Sejmie prezydencki projekt ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, Aleksander Kwaśniewski podkreślił m.in., że projekt "zapewnia orzeczeniom TK charakter ostateczny i wiążący.

Projekt, mówił prezydent, w sposób wyważony godzi w interes obywateli z koniecznością zapewnienia równowagi finansowej państwa. W przypadku orzeczeń TK, z którymi wiążą się nakłady finansowe nie przewidziane w budżecie państwa, przewiduje się osiemnastomiesięczny termin wejścia w życie takich rozstrzygnięć. Pozwoli to na ich realizację bez łamania budżetu".

Prezydent oświadczył, że konstytucja powinna gwarantować obywatelom konkretne środki ochrony ich praw. Jednym z nich jest instytucja powszechnej skargi konstytucyjnej. (Projekt ustawy o TK przewiduje możliwość takiej skargi). Jak podkreślił Kwaśniewski, "pozwoli ona każdemu, kto znajduje się pod jurysdykcją państwa polskiego, na bezpośrednie zwrócenie się do TK ze skargą na normę prawną, na podstawie której orzeczono o jego prawach, wolnościach lub obowiązkach określonych w konstytucji".

Kwaśniewski oświadczył, że przedstawiona inicjatywa zawiera także przepisy zmieniające niektóre postanowienia Małej Konstytucji. Mają one na celu wyeliminowanie sytuacji, kiedy skierowanie przez prezydenta ustawy do TK przed jej podpisaniem z powodu niekonstytucyjności choćby jednego przepisu unieważniało całą ustawę.

Rozstrzygnięcie sprawy konkordatu — po referendum konstytucyjnym

Sejm zdecydował w środowym głosowaniu, że rozstrzygnięcie sprawy konkordatu nastąpi po referendum zatwierdzającym nową konstytucję. Za nowelizacją uchwały Sejmu o trybie prac nad ustawą o ratyfikacji umowy z Watykanem, która przewiduje takie rozwiązanie, głosowało 199 posłów z SLD, UP, PPS i PKND, przeciwko było 170 posłów z PSL, UW, KPN, BBWR; wstrzymało się od głosu 11.

Zgodnie z przyjętą nowelizacją, której autorem jest SLD, prace Komisji Nadzwyczajnej zajmującej się sprawą umowy między Stolicą Apostolską a RP, zostają przedłużone do czasu, kiedy społeczeństwo w referendum zatwierdzającym przyjmie nową konstytucję. Dopiero wtedy Komisja ma przedstawić Sejmowi sprawozdanie o zgodności konkordatu z przepisami nowej ustawy zasadniczej.

Wcześniej posłowie odrzucili propozycje grupy posłów (m.in. PSL) oraz KPN, które przewidywały rozwiązanie Komisji Nadzwyczajnej i jak najszybsze przystąpienie do procedury ratyfikacyjnej.

* * *

Prezydent Aleksander Kwaśniewski, który spotkał się w środę w Sejmie z dziennikarzami, krótko po tym, jak Izba podjęła decyzję w sprawie dalszych losów konkordatu, powtórzył swoją wcześniejszą propozycję, by rząd przedstawił Sejmowi rezultaty rozmów z Watykanem. Chodzi o to, aby przed podjęciem ostatecznej decyzji wiedzieć, ile wątpliwości dotyczących konkordatu udało się usunąć, a które jeszcze pozostają.

Spotkanie premiera z Krajową Radą Sądownictwa

Prezes Rady Ministrów Włodzimierz Cimoszewicz przyjął we wtorek członków Krajowej Rady Sądownictwa — podało Centrum Informacyjne Rządu.

Dyskutowano o dysproporcji wynagrodzeń sędziów NSA i SN w stosunku do uposażeń sędziów sądów powszechnych oraz o konieczności znacznego podwyższenia płac tych ostatnich. Ponadto omawiano tragiczną sytuację lokalową wielu sądów wojewódzkich i wskazywano na potrzebę stałego wzrostu liczby etatów w sądownictwie.

Komentując zaprezentowane kwestie, premier obiecał, iż sygnalizowane zjawiska nie będą przez rząd lekceważone i uwypuklił potrzebę dalszego dialogu, prosząc o przedstawienie konkretnych propozycji rozwiązań i ich skutków finansowych.

W drugiej części spotkania członkowie Krajowej Rady Sądownictwa przedłożyli uwagi i opinie o projekcie nowego Kodeksu postępowania karnego, nad którym kończy obecnie prace Podkomisja Sejmowa. Skrytykowali wiele z jego zapisów, jak np. nadmiar środków odwoławczych czy limitowanie okresu tymczasowego aresztowania. Wyrazili obawę, iż wejście kodeksu w życie zamiast przyspieszyć, sparaliżuje działanie sądów.

W odpowiedzi na te uwagi premier podkreślił troskę rządu o stworzenie skutecznych instrumentów walki z przestępczością i zagwarantował otwartość na wszelkie propozycje, mogące przyczynić się do ulepszenia projektu nowego Kpk.

Prawo

Cz. Kiszczak: Postawienie mnie przed TS — posunięciem politycznym

Były minister spraw wewnętrznych Czesław Kiszczak uważa, że decyzja Sejmu I kadencji o postawieniu go przed Trybunałem Stanu była posunięciem politycznym. "Nie ma w ostatnich latach takiego procesu politycznego, w którym nie brałbym udziału jako oskarżony lub świadek" — powiedział Kiszczak, zeznając w środę przed TS w sprawie tzw. afery alkoholowej.

"Nie poczuwam się do żadnej winy" — podkreślił Kiszczak, mówiąc o schnapsgate. Stwierdził on, że stawiane mu zarzuty dotyczące nieudolności MSW w zwalczaniu przestępstw gospodarczych związanych z aferą alkoholową są nieprawdziwe. Jego zdaniem, ówczesna milicja podjęła w latach 1989-90 szereg postępowań zmierzających do wyjaśnienia przestępstw podatkowych i celnych związanych z masowym importem alkoholu. Dodał, że to sądy i prokuratury umarzały przekazywane im sprawy.

Przemysł

Wyznaczono termin rozprawy o ogłoszenie upadłości Stoczni Gdańskiej

Na 1 sierpnia br. wyznaczony został termin rozprawy o ogłoszenie upadłości Stoczni Gdańskiej S. A. Wniosek w tej sprawie złożony został przez zarząd SG 20 czerwca.

"Rozprawa odbędzie się o godz. 10. przed Wydziałem XII Rejestrowym Sądu Rejonowego w Gdańsku. Upadłość może zostać ogłoszona podczas pierwszej rozprawy lub następnej" — powiedział 3 bm. dziennikarzowi PAP Zdziasław Kostka, rzecznik Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku.

Wniosek o ogłoszenie upadłości SG umotywowany został tym, że wartość zobowiązań stoczni przekroczyła szacunkowo majątek spółki o 100 mln PLN. W imieniu zarządu podpisany on został przez prezesa Ryszarda Golucha, wiceprezesa Witolda Zylicza i członka zarządu Sławomira Lubińskiego.

Rolnictwo

Plony zbóż będą niższe od ubiegłorocznych

Wilgotna i dość ciepła pogoda w maju i czerwcu sprzyjała wegetacji zbóż. Rośliny jare nadrobiły zaległości spowodowane opóźnionymi wiosennymi siewami. Niezły jest też w wielu województwach stan zbóż ozimych, ale przyroda nie była w stanie zrekompensować strat, jakie zwłaszcza w uprawie jęczmienia i pszenicy ozimej spowodowały mrozy. Stąd średnie plony zbóż będą w tym roku o ok. 1 kwintal niższe od ubiegłorocznych (w 1995 r. wyniosły 30,2 q/ha) — szacuje prezes spółki Polskie Zakłady Zbożowe Bogdan Judziński.

Według Judzińskiego, zbiory zbóż ozimych wyniosą ok. 14,55 mln ton i będą o blisko 1,3 mln ton niższe od ubiegłorocznych. Lepiej natomiast zapowiadają się zbiory zbóż jarych, które mogą przekroczyć 9,9 mln ton, podczas gdy przed rokiem nie osiągnęły 9,8 mln ton. Dlatego łączne zbiory zbóż powinny, jak prognozuje dyrektor, ukształtować się na poziomie zbliżonym do 24,5 mln ton, podczas gdy ubiegłoroczne GUS wyszacował na ok. 25,6 mln ton

Jego zdaniem, korzystnie na zbiory wpłynie większe zużycie środków plonotwórczych. Z ocen resortu rolnictwa wynika, że pod tegoroczne zbiory rolnicy zastosują średnio na 1 ha po 87-90 kg czystego składnika nawozów (NPK), wobec 79,7 kg w sezonie 1994/95. Zużycie środków ochrony roślin w przeliczeniu na tzw. substancję czynną wzrosło w tym roku do 0,5 kg na ha, podczas gdy w minionym wynosiło 0,45 kg.

Manifestacja RI "Solidarność" w Warszawie

Pod hasłem "Matki-Ziemi nie oddamy" NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność" zorganizował w środę w centrum Warszawy manifestację przeciwko polityce obecnego rządu wobec wsi i rolnictwa. W demonstracji wzięło udział kilkuset rolników z całego kraju.

Manifestanci protestowali przeciwko "zmianie ustawy o nabywaniu ziemi przez cudzoziemców, dyskryminacji rolników w procesie prywatyzacji przetwórstwa rolno-spożywczego i wprowadzeniu całorocznego bezcłowego kontyngentu na import zbóż".

Na łamach prasy

"Życie Warszawy"

A. Zakrzewski: podziały polityczne musiały nastąpić

Ocenę prezydentury Lecha Wałęsy, analizę sytuacji politycznej za jego kadencji oraz charakterystykę swojej ministerialnej pracy przy boku Wałęsy zawarł w obszernym wywiadzie udzielonym "Życiu Warszawy" Andrzej Zakrzewski z Instytutu Lecha Wałęsy:

— Ja byłem zwolennikiem elekcji Lecha Wałęsy i urzędnikiem Kancelarii Prezydenta mojego Państwa, ze wszystkimi tego konsekwencjami.Także,czy może przede wszystkim,tym, co nazwałbym lojalnością...Wałęsa,bez względu na to, gdzie się znajduje: w stoczni,w Belwederze,na Polanki — jest stałym i ważnym punktem odniesienia na polskiej scenie.Należał i należy nie tylko do jej czołowych aktorów grających pierwszoplanowe role,lecz także współscenarzystów i współreżyserów wielkich politycznych spektakli.Nawet wtedy,gdy na poznańskim Zjeździe "Solidarności" głosu nie zabierał...

— Podziały polityczne musiały nastąpić. Być może nastąpiły zbyt szybko.Może doszło do nich w nieodpowiednim momencie. Ale to nie jeden człowiek spowodował poszatkowanie polskiej sceny, ów pluralizm, z którego wszyscy jesteśmy dumni. I Lech Wałęsa nie będzie teraz łączył tego,co się udało podzielić.Tu chodzi o inne procesy.Istnieje środek polskiej sceny,na którym działa kilkanaście mniej albo bardziej licznych formacji z taką, a nie inną metryką.Czy one chcą,czy nie chcą to albo zwyciężą w nich instynkt samozagłady i poprzez kartkę wyborczą zostaną wyeliminowane ze sceny politycznej, albo zjednoczą się z innymi i stworzą nową jakościowo,silniejszą strukturę...

"Trybuna"

"Pakt dla Polski" czy " Pakty o nieagresji"

Przed kilku laty politycy obozu solidarnościowego proponowali "Pakt dla Polski".Teraz zjazd "Solidarności" proponuje "Pakty o nieagresji". Krótka,ale jakże kręta okazuje się droga od programów szerokiej współpracy ponad życiorysami do programów tolerancji wobec wybranych. Wybranych przez "Solidarność" — komentuje Dariusz Szymczycha na łamach "Trybuny". Demokracja nie jest zamazywaniem różnic. Demokracja to przecież sposób rozwiązywania konfliktów społecznych i politycznych.W demokracji konkurencja zastępuje wrogość.

Proponowanie "Paktów o nieagresji" — z jednej strony — sugeruje możliwe koalicje,z drugiej jednak — wskazuje,że agresja mieści się w arsenale metod danego ugrupowania.Konkurent może być przedstawiany jako wróg."Pakty o nieagresji" są więc złą prognozą przed przyszłorocznymi wyborami.Zanosi się na ostrą kampanię,w której agresja wobec wygranych może zastąpić program — kończy Szymczycha.

O tym należy wiedzieć

Podatek od importu będzie obliczany inaczej

Od 1 sierpnia ceny towarów importowanych na Litwę oszacowaniu celnemu będą poddawane według nowego trybu. Główne kryteria, na których podstawie będzie się ustalać wartość celną tych towarów oraz obliczać podatek od importu — to ceny sprzedaży na zagranicznych giełdach towarowych, ceny eksportowe towarów przedsiębiorstw-producentów w innych krajach. Ponadto uwzględni się ustalone przez Unię Europejską standardowe ceny towarów importowanych oraz ceny sprzedaży towarów sprowadzanych na Litwę.

Jak powiedział korespondentowi agencji ELTA zastępca kierownika wydziału regulacji eksportu-importu Ministerstwa Gospodarki Juozapas Motiejūnas, nowy "tryb ustalania, stosowania i zmiany oceny celnej towarów importowanych" jest bardziej prężny, bardziej odpowiada istniejącym warunkom w porównaniu z obowiązującymi dotychczas normami ustawowymi, regulującymi eksport i import towarów. Zatwierdzono wykaz podstawowych importowanych towarów. Do 15 lipca odpowiednie instytucje państwowe mają przygotować ceny wyszczególnionych w tym wykazie towarów. Wykaz i ceny będą udokładniane co najmniej raz na trzy miesiące. Importer może zadeklarować mniejszą wartość celną towaru w porównaniu z ustaloną, ale powinien w określonym trybie zgłosić uzasadnienie tego. Ceny produktów naftowych, importowanych dla potrzeb wewnętrznych, od których potrąca się podatki, mają być nie niższe od cen importowych na produkty naftowe, ustalanych przez instytucje państwowe.

Skrócono pociągi dieslowe

Na czterech trasach pasażerskich zaczęły kursować trójwagonowe pociągi dieslowe. Każdy z nich liczy po 292 miejsca.

Jak poinformowała korespondenta agencji ELTA kierowniczka wydziału służby pasażerskiej SA "Lietuvos geležinkeliai" Ana Jurienė, w litewskim przedsiębiorstwie kolejowym jeszcze nie było tak krótkich pociągów. M.in. już od dawna przygotowywano się do skrócenia dieslowych pociągów pasażerskich. W tym celu zbadano potoki pasażerów, ujawniono trasy, na których pociągi kursują prawie puste.

Ryska Fabryka Wagonów w zwykłych wagonach zainstalowała urządzenia sterownicze, a remontowcy naszej zajezdni pociągów dieslowych rozdzielili na połowy 6-wagonowe pociągi dieslowe. Obecnie takie krótsze pociągi zaczęły kursować z Wilna do Didžiasalisu, Szesztok, Uciany, Nowych Święcian, Kieny. Jak poinformowała A. Jurienė, nadal będzie rosła ilość takich skróconych pociągów. Na początku lipca Ryska Fabryka Wagonów dostarczy jeszcze dwa takie zmodernizowane wagony, a do końca roku na kolejach litewskich będzie kursowało 6 skróconych pociągów dieslowych.

W Słowacji wprowadzono podatek drogowy

Ambasada litewska w Czechach otrzymała notę Ministerstwa Spraw Zagranicznych Słowacji z informacją, że od dnia 1 lipca w Słowacji wprowadzono podatek drogowy.

Ustalono następującą wysokość podatku od wszystkich środków transportu: samochody osobowe, o pojemności silnika do 16000 cm^3 — 200 słowackich koron (SK), samochody osobowe o pojemności silnika ponad 16000 cm^3 — 400 SK, autobusy i ciężarówki do 3,5 t — 1000 SK, te same środki transportu od 3,5 do 20 t — 1500 SK, przeszło 20 t — 2000 SK.

100 koron słowackich w przybliżeniu równa się 4 USD.

(ELTA)

Mistrzostwa strażaków

Tym razem w Visaginie

W dniach 26-28 czerwca br. w Visaginie odbyły się mistrzostwa Republiki Litewskiej w sporcie pożarniczym. Zawody finałowe obserwowało wielu honorowych gości. Mistrzostwa tegoroczne odbywały się w dwóch turach. Po pierwszej, majowej turze do finału zakwalifikowały się drużyny z Wilna, Kłajpedy, janowskiej "Achemy", Visaginy, Szawel, Mariampola i Połągi. Drużyna kowieńska startowała w finale jako ubiegłoroczna zwycięzczyni mistrzostw sportu pożarniczego. Drużyna poniewieska do finału nie trafiła, ale jej zawodnicy startowali indywidualnie.

W sztafecie strażaków 4x100 m pierwsze miejsce zdobyła drużyna kowieńska i mają czas 1:02,20 (G. Civinskas, A. Bobinas, R. Kalvietis, R. Glebus). We wspinaniu się po drabinie wysuwanej na czwarte piętro wieży ćwiczebnej indywidualnie pierwsze miejsce wywalczył W. Rogożyn — 14,6 sek. (Wilno), drugie — A. Popovas — 15,6 sek. (Kłajpeda) i trzecie — K. Jukna — 15,8 sek. (Kłajpeda). Drużynowo w tej konkurencji pierwsi byli wilnianie, na drugiej pozycji znaleźli się kowieńczycy, na trzecim miejscu uplasowali się zawodnicy janowskiej "Achemy". Tor przeszkód na 100 m najszybciej pokonał R. Kulvietis — 17,7 sek., drugi był R. Glebus — 18,0 sek. (Kowno) i trzeci — W. Rogożyn (Wilno) — z analogicznym rezultatem. Drużynowo pierwsze miejsce zajęło Wilno, drugie — Kowno, trzecie — Kłajpeda. W konkurencji bojowych stanowisk przy motopompie pierwsze miejsce zdobyła reprezentacja Wilna, drugie — Kowna, trzecie — przedstawiciele janowskiej "Achemy". W punktacji generalnej zwyciężyła drużyna wileńska, drugie miejsce zajęła kowieńska, trzecie — kłajpedzka.

Jednocześnie odbyły się młodzieżowe mistrzostwa Litwy w sporcie pożarniczym. Pierwsze miejsce zajęli młodzi zawodnicy Kłajpedy, drugie — Wilna, trzecie — Kowna.

W uroczystej atmosferze złożono gratulacje członkowi drużyny kłajpedzkiej A. Popovasowi, który pożegnał się z wielkim sportem. A. Popovas w zawodach strażackich uczestniczył przeszło 15 lat. Był wielokrotnym mistrzem Litwy oraz zwycięzcą zawodów międzynarodowych.

Inf. wł.

NA ZDJĘCIU: start do konkurencji wspinania się po drabinie wysuwanej.

Fot. **R. Kairys**

Kronika policyjna

Jak podaje dział Sztabu Informacji MSW RL, 2 lipca br. w kraju zanotowano 202 przestępstwa, w tym: 3 obrażenia ciała, 1 gwałt, 24 chuligańskie ekscesy, 5 rabunków, 169 kradzieży. Skradziono 17 samochodów, znaleziono — 6.

Zarejestrowano 19 wypadków drogowych i 3 pożary. Znaleziono zwłoki 8 osób. Zatrzymano 44 podejrzanych o popełnienie przestępstw.

Obrażenie ciała

2 lipca około godz. 22 do szyrwinckiego szpitala centralnego przywieziono z Miedziuk Boleslovasa P. z raną kłutą w krzyżu i złamanymi żebrami. Zatrzymano bezrobotnego Walentina R. (będącego w nietrzeźwym stanie) i listonosza poczty w Jawniunach (rej. szyrwincki) Skirmantasa K., których się podejrzewa o popełnienie przestępstwa.

Gwałt

1 lipca około godz. 22 min. 30 przy starym rynku w Kłajpedzie chłopiec wsadził do samochodu nieustalonej marki niepełnoletnią L. i zawiózł do Połągi. Tam, w jednym z mieszkań 3 młodzi ludzie (około 19-20 lat) przemocą poili dziewczynę wódką, po czym zgwałcili ją. Gdy "zmęczeni" zasnęli, około godz. 2 ofiara uciekła i autostopem dotarła do Kłajpedy. Okoliczności się bada.

Wyrodek

2 lipca o godz. 16 min. 30 we wsi Plačkojai (rej. szakiajski) do domu emerytki (ur. 1913 r.) Anelė M. zaszedł zamaskowany młody człowiek, który pobił staruszkę i grożąc nożem zrabował rower, mięso, słoninę i pomarańcze. Straty — 600 litów.

"Lituanika" miejscowej produkcji

1 lipca około godz. 17 we wsi Szaterniki (rej. wileński) policja zatrzymała samochód nissan blue bird prowadzony przez Romualda Andruszkiewicza, w którym znaleziono wódkę. Ustalono, że alkohol ten został wyprodukowany w zabudowaniu gospodarczym Ireny Żukowskiej (w tejże wsi). Policjanci znaleźli około 150 butelek wódki "Lituanika", 3 beczki metalowe (po 50 l) ze spirytusem, korki, etykietki i sprzęt do naklejania.

Przygotowała **Irena LITWIN**

Wczoraj w prasie Litwy

LIETUVOS **rytas**

"W znamionach czasu" czytamy:

"W poniedziałek prezydent oświadczył, że ministrowi energetyki S. Kutasowi należy udzielić nauczki. To jeszcze jeden smutny przykład, jak na Litwie potrafimy we wszystkim odwrócić kota ogonem. Za to, że minister energetyki odłącza elektryczność utrzymywanym z budżetu przedsiębiorstwom i mającym zadłużenia wobec energetyków, przede wszystkim należałoby dać nauczkę nie ministrowi energetyki lecz finansów.

Tylko Ministerstwo Finansów może gwarantować, by za zużytą przez instytucję państwową elektryczność w czas rozliczono się z jej producentami. "Dobrzy" ministrowie energetyki A. Stasiukynas i A. Leščinskas, wspomagani przez ministrów finansów, przyzwyczaili instytucje budżetowe do absurdalnej myśli, że za elektryczność i gaz można płacić w ostatniej kolei lub nie płacić w ogóle.

Taka polityka w obliczu zbliżającej się jesieni stawia Litwę przed rozbitym korytem. Czy nie jest paradoksem, że z 332 mln litów zadłużenia dla energetyków lwia część przypada nie na zubożałych mieszkańców i nie na prywatne spółki, lecz na instytucje budżetowe?

Mieszkańcy, aby zapłacić za gaz, elektryczność i ogrzewanie, gorzej się odżywiali i ubierali, wyrzekli się teatru, wczasów nad morzem, natomiast urzędnicy ministerstw i departamentów, nawet wobec pogłębiającego się deficytu budżetu nic nie robili dla uniknięcia zadłużenia.

Ministerstwa i samorządy kupowały drogie samochody, komputery, remontowały gabinety urzędników, coraz częściej i więcej urzędników wysyłały za granicę, twierdząc przy tym bezczelnie, że nie ma pieniędzy na opłacenie ogrzewania przedszkoli i szkół. Nie regulowanie rachunków za elektryczność i gaz stało się wśród budżetowców tradycją w dobrym tonie.

Żadne narzekające na brak środków ministerstwo nawet nie próbowało wprowadzić rygorystycznych oszczędności. Nie sprzedano ani jednego drogiego BMW bądź audi ministrów, nie zmniejszyła się liczba urzędników, ani nie zmalały płacone im wynagrodzenia. Jest to zapewne jedna z zasadniczych przyczyn tego, że Litwa zabrnęła do grzęzawiska długów. (...)

Dziwi obojętność, jaką wykazują obecne władze. Rosyjski "Gazprom" ponad miesiąc temu zagroził zamknięciem gazu dla Litwy, jeżeli nie zostanie spłacone zadłużenie. Tylko wybory prezydenckie w Rosji uratowały Litwę przed uzasadnionymi sankcjami.

Tymczasem wybory dzisiaj zakończą się, a już jutro "Gazprom" może zastosować sankcje. Litwa nie uczyniła nic, by ich uniknąć. "A co byście zaproponowali?" — pytaniem na pytanie odpowiedział premier M. Stankevičius. Trudno zrozumieć taką obojętność. Jeżeli na ratowanie banków można wyemitować obligacje wartości miliarda litów, to znalezienie 60 mln litów dla "Gazpromu" byłoby sprawą po prostu śmieszną.

Odnosi się wrażenie, że społeczeństwu nie bez powodu sugeruje się myśl, iż nie ma wyjścia z zaczarowanego koła zadłużenia energetyki i nie ma możliwości, by na zimę kupić mazut. Pogodzeni z oczekującą klęską w wyborach do Sejmu szefowie LDPP może świadomie zostawiają obecnej opozycji nabrzmiały wrzód długów, który po pęknięciu może zalać i nowe władze, i Litwę.

Czy rzeczywiście, nie sposób, jak sugeruje premier, pozbyć się długów i wyzwolić się z wiecznej zależności od Rosji? Niemożliwych rzeczy nie ma. Przykładowo, gdyby podniesiona ostatnia akcyza na benzynę została wykorzystana na pokrycie długów oraz zmniejszenia zależności od Rosji, to w końcu tunelu od razu byłoby widać światło".

RESPUBLIKA

"Księdza szantażował ... misjonarz" — publikacja Gėnė Silicklienė:

"Krewni i księża z Onikszt, którzy przyjechali w ubiegłą sobotę, by złożyć życzenia imieninowe proboszczowi kościoła w Raguvelė w rejonie oniksztyńskim Povilasowi Šliauterisowi, byli mocno zdumieni — nikt nie wyszedł na powitanie gości. Drzwi plebanii były zamknięte, przez niezasłonięte okna widać było puste pokoje. Goście nie chcieli uwierzyć, że wczoraj w ciągu jednego dnia, proboszcz wyjechał, nie mówiąc dokąd. Mieszkańcy Raguvelė widzieli, jak w wigilię św. Piotra i Pawła do plebanii zajechał furgon i nieznajomi mężczyźni szybko załadowali rzeczy proboszcza. Zrozumieli, że ksiądz, który przez 13 lat pocieszał ich w bólu i nieszczęściu, nie mógł znieść szantażu ze strony przestępców. Nie czuł się bezpieczny nawet wtedy, gdy funkcjonariusze policji z Onikszt 21 czerwca ujęli w jego domu dwóch przestępców, którzy wymusili od proboszcza 5 tysięcy litów.

W ubiegłą niedzielę wierni ze wsi Raguvelė, Rukiškis, Limeikiai, Nibragalis przyszli do Reguvelskiego kościoła nie na sumę lecz na wotywę. Kobiety, zapominając o moknącym na deszczu sianie, mówiły, że już nie ma nic świętego. Nawet ksiądz, który nikomu nie zrobił nic złego, komuś przeszkadza. Ludzie przypomnieli, że jeszcze przed Wielkanocą, w Wielką Sobotę podczas kazania proboszcz powiedział wprost, że jest szantażowany, prosi więc parafian, by zebrali 10 tys. litów. Terroryzowany od lutego proboszcz podczas kazania prosił parafian o pomoc.

Jednak czy parafianie byli w stanie obronić swego pasterza? Gołymi rękami, gdy w osiedlu nie ma nawet policjanta lub przynajmniej silnych uzbrojonych mężczyzn. (...)

Gdy funkcjonariusze oniksztyńskiej policji 21 czerwca w salonie proboszcza obezwładnili i skuli kajdankami przestępców, okazało się, że nie taki diabeł straszny jak go malują. Od lutego proboszcza szantażował 24-letni mieszkaniec Onikszt Žilvinas Jonys. Nie żaden recydywista, niby przyzwoity człowiek, który ukończył w Oniksztach szkołę średnią, wstąpił do seminarium duchownego. Co prawda, uczył się tam niezbyt długo, a po powrocie do Onikszt, uważał się już nie za katolika, lecz za misjonarza związku chrześcijan-ewangelików. W oniksztyńskiej szkole muzycznej wykładał teologię tego wyznania. Na jego lekcje przychodził również nieletni Gintaras Lančickas. To z nim Ž. Jonys przyjechał, by zabrać pieniądze od proboszcza raguwelskiego.

Sędzia śledczy oniksztyńskiego komisariatu policji Darius Karvelis powiedział, że Gintaras Lančickas został zwolniony jako nieletni, a Ž. Jonysa aresztowano, wniesiono przeciwko niemu oskarżenie. Byłemu misjonarzowi zarzuca się to, że szantażował proboszcza raguwelskiego i wymusił od niego 5 tysięcy litów. Na podstawie tego artykułu sąd mógłby skazać go najwyżej na 8 lat pozbawienia wolności.

Kobiety z komitetu kościelnego w Raguvelė zamierzają udać się do biskupa i prosić o przysłanie nowego proboszcza. Nikt nie wierzył, że dawny zechce powrócić. Pod drzwiami jego mieszkania znaleziono porzucony łańcuch psa. Znak niewoli tym razem zapowiadał wolność. Przez cały dzień płakało niebo, przy drodze stały takie samotne, mokre stogi siana".

Handel

Jak pomóc sklepom komisowym?

W latach sowieckich państwowe specjalistyczne sklepy komisowe przy scentralizowanych planowych cenach towarów handlu detalicznego były konieczne, by nie mylić państwowych cen detalicznych towarów z cenami komisowymi analogicznych towarów. Obecnie ceny towarów niespożywczych są wolne i o ich poziomie decydują koszty własne oraz konkurencja. Sieć handlu detalicznego znacznie rozszerzyła się kosztem średnich i małych sklepów. Znacznie wzrosła liczba wspólnych sklepów komisowych i sprzedających towary bezpośrednio od producentów. Specjalistyczne sklepy komisowe stały się rzadkością, przeważnie są to sklepy samochodowe. Świadczy to, że zmieniła się struktura obrotu towarowego i ukierunkowanie handlowe sklepów. Dlatego zasada, wymagająca, by tylko specjalistyczne sklepy komisowe (oddziały) stosowały 15,25-procentową taryfę VAT od marży handlowej (której sklep nie stosuje) jest prawdziwym absurdem, nie uwzględnia bowiem realiów obecnego handlu. Jest to nie do przyjęcia dla ekonomiki naszego kraju.

Nie sposób uniknąć odrębnych obliczeń w handlu komisowym, tryb bowiem przyjmowania towarów od mieszkańców na zasadach komisowych oraz tryb rozrachunku z komitentami za sprzedane ich towary zasadniczo różni się od trybu przyjmowania i rozliczania się za towary pochodzące z przedsiębiorstw.

Teraz o ustaleniu rządu i Ministerstwa Finansów: "... które handlują zakupionymi od mieszkańców używanymi rzeczami". Do komisów ludzie przynoszą całkiem nowe rzeczy, czasami z etykietkami. Nieuczciwie byłoby mówić, że są to rzeczy używane, by z ich kieszeni nie potrącono 15,25 proc. VATa. Jeżeli ktoś sprawdziłby sklep i udowodnił, że jest to towar nieużywany, kto za to odpowiedzialny? Naturalnie, że sklep. Dlatego i "Malone" SA w Druskienikach, mająca sklep towarów gospodarczych, i sklep towarów gospodarczych "Kauno buitis" SA, i sklep jubilerski "Eglė", i sklep towarów gospodarczych "Vilija" spółdzielni spożywców nr 151 na terenie Rynku Kalwaryjskiego w Wilnie, mające osobne oddziały handlu komisowego, za sprzedany towar potrącają od komitenta 15,25 proc. VATa. Robi tak mnóstwo innych sklepów handlujących na zasadach komisowych.

W uchwale rządu o obliczaniu VATa, w instrukcji Ministerstwa Finansów RL zapisano wprost, że VAT oblicza się i płaci od różnicy ceny sprzedaży i kupna. Okazuje się, że gdy sprawa jest zrozumiała i prosta — to źle. Trzeba wymyślić, że tak powiem niedorzeczność. Ustalenie uchwały rządu wymaga obliczanie VATa od ceny sprzedaży, a następnie obliczenia umownego VATa od ceny kupna. W ewidencji księgowości powinny być odzwierciedlone realne procesy gospodarcze i finansowe. Iluzorycznych liczb tu nie może być. Natomiast ustalenie przewiduje wciągnięcie do ewidencji umownego VATa od ceny kupna. Po co te wymysły, wypaczające obliczenia? Wstępnie oblicza się VAT od ceny sprzedaży. Później mityczny VAT od ceny kupna. Instrukcja Ministerstwa Finansów RL rozsądnie głosiła, że VAT należy obliczać w handlu komisowym od różnicy cen sprzedaży i kupna. Tego należy przestrzegać.

Widząc, że VAT, ściągany od komitenta, odstrasza ludzi od sklepów, postulowano jego zniesienie, wyrządza bowiem to straty państwu i sklepom komisowym, a także ludziom. Dyrektor "Vilniaus baldai" SA zwrócił się do Ministerstwa Handlu i Przemysłu RL z prośbą o pomoc przy zniesieniu VATa od pieniędzy, jakie komitent otrzymuje za jego towar sprzedany na zasadach komisowych. Od sekretarza tego ministerstwa A. Ignotasa nadeszła odpowiedź negatywna. Rewident tejże SA zwrócił się do szefa rządu RL Mindaugasa Stankevičiusa i do przewodniczącego sejmowego Komitetu Budżetu i Finansów Feliksasa Kolosauskasa z taką samą prośbą. Otrzymał odmowną odpowiedź zarówno od F. Kolosauskasa, jak i Ministerstwa Finansów. Nie można też zrozumieć stanowiska A. Ignotasa. Podatnicy płacą wynagrodzenie mu za to, by pomagał w rozwijaniu i doskonaleniu handlu krajowego, w tym także komisowego, a nie za to, by zajmował się niszczeniem handlu komisowego w kraju!

W celu doskonalenia handlu komisowego towarami niespożywczymi, zwiększania jego obrotu dla dobra państwa, gospodarki i ludzi, potrzebne jest następujące ustalenie rządu RL na temat VATa w handlu komisowym: "Sklepy, które handlują rzeczami zakupionymi od mieszkańców na zasadach komisowych, obliczają wpłacany do budżetu podatek od wartości dodanej (VAT) w wysokości 15,25 proc. od różnicy cen kupna i sprzedaży, nie obciążając VATem ceny kupna i sprzedanej rzeczy". Czyżby w kraju nie było rozsądnie myślących ludzi, którzy przeanalizują należycie przedstawiony wyżej problem i pomogą rozstrzygnąć go na korzyść państwa i ludzi.

Dr hab. **Borys SZAPIRO**

Uwaga! Światowy Festiwal Poezji im. M. Konopnickiej

Tegoroczny V Festiwal odbędzie się w Przedborzu i Górach Mokrych w dn. 15-18 sierpnia 1996 r. w malowniczo położonym w centralnej Polsce miasteczku, wśród gór, nad rzeką Pilicą.

Aktualnie na adres organizatorów napływają zgłoszenia z wielu państw Europy, ale nie tylko. Nadeszły już karty zgłoszenia od uczestników z Rosji, Ukrainy, Litwy, Czech, Słowacji, Szwecji, Anglii i Kanady. Przewidziany jest udział ok. 150 wykonawców, którzy prezentować będą utwory M. Konopnickiej w języku polskim, a także w swoich językach ojczystych.

Jesteśmy przekonani, że w różnych zakątkach świata żyją ludzie, dla których życie i twórczość Marii Konopnickiej stanowią wartości patriotyczne. Jej melodyjne wiersze urzekające prostotą i żarliwą miłością ziemi ojczystej — ziemi polskiej — wciąż wzruszają czytelników w kraju i rzesze Polonii. W Polsce jest 320 szkół, wiele ulic i placówek kultury noszących imię Wielkiej Polki, jaką była Maria Konopnicka. Z inicjatywy Towarzystwa im. M. Konopnickiej w Górach Mokrych, które jest głównym organizatorem festiwalu odbywa się szereg imprez poświęconych Poetce.

Regulamin V Światowego Festiwalu Poezji Marii Konopnickiej

Przedbórz, Góry Mokre, dn. 15-18 sierpnia 1996 r.

1) Warunkiem uczestnictwa w Festiwalu jest wykonanie wybranego utworu Marii Konopnickiej w języku polskim (recytacja). Dopuszcza się również wykonanie utworów muzycznych do tekstów M. Konopnickiej w języku swego kraju, z muzyką własną lub wcześniej skomponowaną.

2) Uczestnicy przyjeżdżają do Polski na koszt własny.

3) W Festiwalu uczestniczyć mogą również goście z zagranicy czasowo przebywający w Polsce.

4) Organizatorzy zapewniają bezpłatne wyżywienie, zakwaterowanie oraz udział w imprezach towarzyszących.

5) Laureaci Konkursu otrzymają nagrody pieniężne i rzeczowe.

6) W załączeniu przesyłamy kartę zgłoszenia, której wypełnienie i przesłanie w terminie do 30 lipca 1996 r. jest potwierdzeniem uczestnictwa w Festiwalu.

7) Zgłoszenia można przesyłać również za pośrednictwem ambasad lub konsulatów.

8) Festiwal odbywać się będzie w Przedborzu i Górach Mokrych w dn. 15-18 sierpnia 1996 r.

9) Wszelkich informacji udzielać będzie Biuro Festiwalu

tel. (0-44) 81-22-61 do 5 (p. Obarzanek Władysław)

(0-44) 81-25-15 (p. Błaszczyk Małgorzata)

fax (0-44) 81-21-80

10) Karty zgłoszenia prosimy przesyłać na adres:

Światowy Festiwal Poezji im. M. Konopnickiej

97-566 Góry Mokre woj. piotrkowskie

3. Czerwony Dwór

Fotoreportaż

W tym samym czasie co kościół (w XIX w.) zbudowano plebanię. Między plebanią a kościołem znajduje się dziś pomnik znanego kompozytora litewskiego Juozasa Naujalisa, tutaj właśnie urodzonego. W bliskim sąsiedztwie jest cmentarz, najstarsze pomniki — z XIX w. Napisy na nagrobkach — po litewsku i po polsku.

Groby Czyczyńskich i Čičinskasów

... Światła w dawnym pałacu Czerwonodworskim dawno już zagasły. Tu, na cmentarzu, płoną często świece. Za dusze tych, którzy tu pracowali, zrywali się do czynów. Ich przeszłość — była inna. Cmentarze są po to, żeby przetrwała pamięć...

Dawniej okazała, a dzisiaj dotknięta zębem czasu kaplica Świcynów zbudowana w 1888 r. Pochowani: Michalina ze Świcynów, zm. 30 stycznia 1888 r. w wieku 34 lat. Elżbieta z Galerów Świcynowa (zm. w r. 1905 w wieku 79 lat). Czesław Bielecki, zm. 3 września 1906 r. w wieku 61 lat.

W pobliżu — grób Oleszkiewiczów: "Ś.P. Józef Oleszkiewicz 1844-1952; Helena Michałowska Oleszkiewiczowa 1893-1970". Na niektórych pomnikach ciekawe napisy w transkrypcji imion po polsku, zgodnej z tutejszą gwarą. Czy znów — tożsamością narodową. Na przykład: "Piotry Czyczyński, ur. 1861, zm. 1934" i obok — "Vladas Čičinskas, zm. w 1940 r.". Wypada się domyślać, że ... byli to bliscy krewni, a może nawet rodzeni bracia ... I Bóg jeden raczy wiedzieć, czy Čičinskas nie został spolszczony, ale jeszcze wcześniej (Siciński) zlitewszczony. Tym, którzy tu leżą jest już wszystko jedno... Podobnie z napisem na innej płycie: "Vaclovas Voncevičius, zm. 1940 r." (jedno ze znanych nazwisk w tych okolicach było Wąsowicz).

Chrystus pod krzyżem mchem porosły...

Architektura większości pomników jest prosta, klasyczna. Jeden jednak swoją przytłaczającą wielkością (oraz osobliwą tematyką) zwraca szczególną uwagę. To rzeźba Jezusa Chrystusa pod krzyżem usytuowana na płycie nagrobnej z wyrytym po litewsku napisem: "Jurgis Žebrauskas, ur. 1882 10 czerwca, zm. 28 października 1937". Względnie "świeży Chrystus" (rzeźba z roku 1937) od dawna już ... porasta mchem.

Z innych ciekawych pomników, są: grobowce hrabiów Zabiełłów Marii Teresy i Jerzego oraz ks. Franciszka Klonowskiego, proboszcza Czerwonodworskiego kościoła w latach 1856-1896.

Cmentarz Czerwonodworski jest utrzymany w idealnym porządku. Na większości nagrobków — nie tknięte ręką złoczyńców zdjęcia tych, którzy wcześniej czy później z tego świata odeszli. Na niektórych — szlacheckie rysy twarzy, sumiasty wąs... Czy żyją teraz ich potomkowie, w jakich środowiskach się obracają?

— Tutaj, w Czerwonym Dworze, dawnych mieszkańców już nie ma. Jedni poumierali, inni przenieśli się bliżej miasta. Może jeszcze w pobliskich wioskach mieszka ktoś, kto Czerwony Dwór pamięta z czasów jego świetności. To ci, którzy kiedyś we dworze służyli. Pamięć tych ludzi jest już jednak zawodna — mówi jedna z byłych mieszkanek Czerwonego Dworu. Mieszka w Kownie. Nazywa się Maria Oleškevičienė.

Alwida Antonina BAJOR, Czesław MALEWSKI

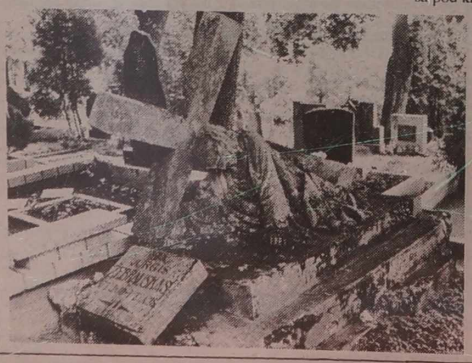

NA ZDJĘCIACH: pomnik Juozasa Naujalisa; na cmentarzu (przy tejże co pomnik ulicy Valančio) jeden z nagrobków — rzeźba Jezusa Chrystusa pod krzyżem, pod którą jest pochowany Jurgis Žebrauskas (1882-1937).

Fot. **Marian Paluszkiewicz**

Kronika 200 rocznicy urodzin Adama Mickiewicza

1. Inna miłość Wieszcza

Karolina Jaenisch urodziła się 22 lipca 1810 roku w Moskwie, była córką profesora medycyny Uniwersytetu Moskiewskiego, odebrała staranne wykształcenie, władała wybornie kilkoma językami, ładnie rysowała i malowała. Poznała Adama Mickiewicza w 1827 roku, był on jej nauczycielem języka polskiego. Zakochała się w polskim poecie od pierwszego wejrzenia i kochała go przez całe życie, chociaż w 1838 roku wyszła za powieściopisarza Mikołaja Pawłowa. Później z mężem nie żyła, została pisarką rosyjską. Pierwszy zbiór swoich poezji wydała w 1841 r., a wydanie pełne jej utworów ukazało się w 1863 roku. Niektóre poezje Mickiewicza przełożyła na język niemiecki i francuski. Ostatnią jej pracą literacką drukowaną był przekład ballady "Trzech Budrysów" na język niemiecki.

Adam prawdopodobnie nie myślał o żadnych stałych związkach, chociaż w wierszu "Zaloty" jest wyraźna aluzja, iż Karolina nie była dlań obojętna:

Póki córeczki opiewałem wdzięki,
Mamunia słucha, stryj czyta;
Lecz, skorom westchnął do serca i ręki,
Ja słucham — cały dom pyta.

Mama o wioskach i o duszach gada,
Pan stryj o rangach, dochodach,
A pokojowa służącego bada
O mych w kochaniu przygodach.

Mamo, stryjaszku — jedną tylko duszę
I na Parnasie mam włości;
Dochodów piórem dorabiać się muszę,
A ranga — u potomności!

Ponadto gdy wiosną 1829 roku zdecydował się opuścić Rosję, w kwietniu przyjechał z Petersburga do Moskwy, by się pożegnać z Karoliną. Wpisał do jej pamiętnika wiersz pożegnalny:

Przed wichrami i szronem gdy przelotne ptaki
Uciekając, rozstania nucą pieśń żałosną,
Nie wiń ich o niestałość! One z każdą wiosną
W jedne strony jednem powracają szlaki.

Słysząc głos ich, wygnańca wspomnij, przyjaciela!
Ilekroć mu po burzach nadzieja zaświeci,
Tyle razy duch jego na skrzydłach wesela
Znowu na północ, znowu ku tobie uleci.

Po wyjeździe Mickiewicza z Moskwy do Petersburga wiosną 1828 roku, Karolina napisała do Adama list miłosny po francusku. Zachował się on w papierach Mickiewicza. Treść jego podaje Władysław Mickiewicz w książce "Żywot Adama Mickiewicza". Oto treść listu Karoliny Jaenisch do Adama:

19-go lutego 1829 r. Moskwa

"Piszę ci kilka słów błagalnych, abyś przyjechał do Moskwy, jak tylko będziesz mógł. Widzę, że dłużej znieść nie mogę tego ciągłego stanu niepewności, tego ciągłego oczekiwania, tej wiecznej agitacji. Trzeba, żeby tak lub owak los mój rozstrzygnął się. Byłabym spokojniejsza nie mając już nic do stracenia.

Dziesięć miesięcy upłynęło od twego wyjazdu. Rozmyślałam dużo przez te dziesięć miesięcy twojej nieobecności. Przekonałam się, że nie mogę żyć nie myśląc o tobie, że całe moje życie jest tylko ciągłym wspomnieniem o Mickiewiczu! Cokolwiek nastąpi, dusza moja do ciebie należy. Jeżeli żyć dla ciebie nie mogę, to moje życie skończone, ale i w tym razie skarżyć się nie będę. Nie byłam że tysiąc razy szczęśliwsza, niż tego się mogłam spodziewać? Spotkałam cię, poznałam, zrozumiałam. Tak! Mogę to powiedzieć, potęgą mojej miłości pojęłam duszę twoją. Pokochałeś mię. Jakież nieszczęście może się równać temu szczęściu?

Nie śmiem prawdziwie wierzyć w przyszłość pomyślną. Zdaje mi się, że takie szczęście może tylko istnieć we śnie. Jednakże nadzieje moje są prawie niezawodne — a te nadzieje tak nawet piękne wstrząsają mną i dręczą. Często niepodobna mi łez powstrzymać i płaczę nie wiem dlaczego. Nie natrząsaj się z tego dzieciństwa, jest to błahostka mimowolna. Dobrze mi tylko sam na sam z tobą. Przemawiam wówczas do ciebie w tej pięknej mowie, która jest dla mnie rozczulającą i czarującą muzyką. W takich chwilach bywam wesołą, ale ta wesołość ma prawie zawsze łzy w oczach. (...)

Żegnam cię, szanuj twoje zdrowie, nie narażaj go, błagam cię o to i prędko wracaj, dla Boga, abym ostatecznie wiedziała co mię czeka. Żegnam cię. Myśl o tej, która cię kocha nade wszystko w świecie. Wiem teraz, że gdybym musiała wyrzec się niewypowiedzianie uroczej nadziei, którą mi dałeś, nie byłoby już nigdy szczęścia dla mnie.

Bądź zdrów kochany! Karolina".

Ostatnia fraza i podpis napisane są po polsku. Mickiewicz przyjechał do Moskwy, spotkał się z Karoliną, ale nie dał jej żadnej nadziei, jedynie w wierszu pożegnalnym poprosił, by wspomniała przyjaciela.

(Dokończenie nastąpi)

Mieczysław JACKIEWICZ

Zdjęcie to przenosi nas do Wilna. Widzimy na nim Światowida z pomnika Adama Mickiewicza, który przed wojną miał stanąć w naszym mieście, dłuta jego twórcy, polskiego rzeźbiarza Henryka Kuny. Po wojnie całe dziesięciolecia Światowid razem z płaskorzeźbami (również wykonanymi przez Kunę), przedstawiającymi sceny z "Dziadów", spoczywał w zapomnieniu przy starym gmachu Litewskiej Akademii Sztuk Pięknych. Gdy kilka lat temu płaskorzeźby zgodnie z projektem litewskiego rzeźbiarza Gediminasa Jokubonisa, autora pomnika Mickiewicza, stojącego obok kościołów Św. Anny i Bernardynów, legły przy nim, w ich sąsiedztwie znalazł się także Światowid. Został on ulokowany pod murem kościoła Bernardyńskiego.

Jerzy SURWIŁO
Fot. Tadeusz Ważniewicz

Sport

Koszykówka

Przed odlotem do USA

Wczoraj w Wileńskim Pałacu Sportu odbyło się uroczyste pożegnanie olimpijskiej reprezentacji Litwy, która jutro odlatuje do Ameryki. Aż do początku igrzysk będzie ona tam trenowała i rozegra szereg spotkań towarzyskich.

Wczoraj reprezentacja Litwy rozegrała spotkanie towarzyskie z reprezentacją Ukrainy.

Drugie zwycięstwo w Turcji

Na młodzieżowych mistrzostwach Europy w Turcji drugie zwycięstwo odnieśli koszykarze Litwy. Wygrali oni z drużyną Izraela 93:70 (37:33). Na początku tego spotkania prowadzili reprezentanci Izraela i tylko na 14 min. koszykarze Litwy wyrównali na 21:21. Następnie zespół Litwy wyszedł do przodu i pewnie wygrał spotkanie. Największy wkład w zwycięstwo wnieśli Š. Jasikevičius (19), M. Timinskas (18), K. Šeštokas (14), D. Adomaitis (13), N. Karlikanovas (10).

Trzecie zwycięstwo odniosła w tej grupie reprezentacja Słowenii, która pokonała Grecję 67:57 (31:29). W innych spotkaniach zanotowano takie wyniki: Grecja — Białoruś 77:57, Hiszpania — Izrael 80:67, Białoruś — Hiszpania 61:81.

Wczoraj reprezentacja Litwy grała z aktualnym mistrzem Europy zespołem Białorusi, który na tych mistrzostwach gra słabo.

W grupie B bez porażki kroczą reprezentanci Jugosławii, którzy wygrali z Rosją 86:66 i Belgią 96:82. Włosi przegrali z Turcją 76:87 i Rosją 56:93. Francja pokonała Belgię 81:59 i po dogrywce Turcję 60:58.

Inf. wł.

• Finaliści koszykarskiego turnieju olimpijskiego drużyny Australii i Włoch rozegrali między sobą piąte spotkanie. Po raz piąty zwyciężyli Australijczycy 87:76.

Pięciobój nowoczesny

Po drodze na Olimpiadę

W Kownie rozegrano otwarte mistrzostwa Litwy w pięcioboju nowoczesnym, w których wzięli udział również reprezentanci Białorusi, Łotwy i Węgier.

Pierwsze miejsce zdobył przedstawiciel Łotwy W. Duchanow, który uzyskał 5745 pkt. 19 punktów przegrał mu litewski olimpijczyk A. Zadnieprowskis, a trzecie miejsce zajął kowieńczyk E. Seniuta (5676 pkt).

A. Zadnieprowskis udał się teraz do Polski, gdzie razem z pięcioboistami tego kraju będzie nadal szykować się do Igrzysk Olimpijskich, na które odleci w końcu tego miesiąca.

M. R.

Olimpiada

Transatlantycka łączność

Sponsor i partner Igrzysk Olimpijskich'96 oraz delegacji USA — międzynarodowy koncern łączności radiowej i skomplikowanych systemów elektronicznych "Motorola" zatroszczył się o transatlantycką łączność olimpijczyków litewskich, informuje ELTA. Umowę we wtorek podpisali kierownik "Motoroli" na kraje bałtyckie Juris Ulmanis (Ryga) i prezydent Narodowego Komitetu Olimpijskiego Litwy Artūras Poviliūnas.

Naszemu komitetowi olimpijskiemu wręczono kilka telefonów satelitarnych w kolorach narodowych Litwy ze znakami olimpijskimi, przydzielono również pewną sumę na usługi łącznościowe delegacji.

W tym samym dniu przedstawicielstwo niemieckiej firmy farmaceutycznej Luitpold Pharm na Litwie wręczyło olimpijczykom litewskim preparaty, ułatwiające leczenie urazów, zapalenia stawów, nadwerężenia mięśni.

Piłka nożna

Wręczono złote Ordery Zasługi

Wczoraj podczas inauguracji jubileuszowego 50 Kongresu Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej (FIFA) wręczone zostały złote Ordery Zasługi. Otrzymali je — były amerykański sekretarz stanu H. Kissinger (wielki sympatyk futbolu) oraz dwaj zawodnicy — Artur Coimbra Zico (Brazylia) i Saif Keita (Mali). Bobbi Moore, kapitan angielskiego zespołu mistrzów świata w 1966 r. został tym odznaczeniem wyróżniony pośmiertnie.

Na porządku obrad kongresu jest 18 propozycji zmian w statucie FIFA. Będą one przedmiotem dyskusji przedstawicieli 190 krajów członkowskich. Przewidziana jest również modyfikacja procedury przyjmowania nowych członków FIFA.

Ranking FIFA

Ogłoszono ranking FIFA najlepszych jedenastek świata. Prowadzi Brazylia przed Niemcami i Francją. Na czwarte miejsce awansowały Czechy (z 14). Anglicy z 21 miejsca awansowali na 13. Polska spadła na 50 miejsce (z 33).

Puchar Azji

Zakończyły się już rozgrywki w kilku grupach eliminacyjnych Pucharu Azji. Pierwsze miejsce zajęły Chiny, Indonezja, Iran, Uzbekistan, Arabia Saudyjska i Kuwejt. Drużyny te awansowały do turnieju finałowego, który odbędzie się w grudniu w Dubaju.

Kolarstwo

Dookoła Nadrenii

Niemiec S. Teutenberg z amerykańskiej grupy zawodowej US Postal Service wygrał prolog kolarskiego wyścigu dookoła Nadrenii i został pierwszym liderem imprezy. W wyścigu australijskim, którego stawką była koszulka lidera, Teutenberg wyprzedził A. Naudužasa (Łotwa) i M. Szaliowa z Ukrainy.

Wyścig punktowy (koszulka najaktywniejszego) wygrał Niemiec A. Kappes, a drużynową jazdę na czas zespół Litwy przed Łotwą i Kazachstanem.

Tour de France

Niemiec E. Zabel z grupy Telekom wygrał trzeci etap wyścigu kolarskiego Tour de France z Vasquehal do Nogent-sur-Oise (195 km). Wyprzedził on na finiszu Włocha M.Cipolliniego, a trzecie miejsce zajął Francuz F. Moncassin, który dzięki bonifikacie 8 sek. wywalczył żółtą koszulkę lidera. Wyprzedza on o 7 sek. byłego lidera Szwajcara A. Zuelle i o 10 sek. Rosjanina J. Bierzina.

Inf. wł.

Szachy

Prowadzi V. Mališauskas

Po 4 rundach turnieju szachowego Rafio Opent odbywającego się w ramach Międzynarodowego Festiwalu Szachowego w Świdnicy samodzielnym liderem został wileński arcymistrz V. Mališauskas, który wygrał 4 partie. Miejsca 2-4 zajmują ex aequo A. Szariazdanow (Rosja), J. Szulman (Białoruś) oraz Š. Šulskis (Litwa) — po 3,5 pkt.

W turnieju biorą udział szachiści z 11 państw. Najlepszy ranking FIDE mają Łotysz E. Kengis (2570), Mališauskas (2530) i A. Kveinys (2500).

Karpow zwiększył przewagę

14 partia szachowego meczu o mistrzostwo świata FIDE rozgrywanego w Eliście między A. Karpowem i G. Kamskym, zakończyła się poddaniem Amerykanina po 61 posunięciu. Karpow prowadzi w meczu 9:5.

W kilku wierszach

• Męska i kobieca lekkoatletyczne reprezentacje Litwy wzięły udział w pucharze Europy drużyn drugiej grupy w Tallinnie. Na tych zawodach żeńska reprezentacja Litwy zajęła pierwsze miejsce i razem z zespołem Jugosławii zdobyła prawo występu w roku przyszłym w grupie pierwszej. Męski zespół Litwy uplasował się na ostatnim 6 miejscu.

• W towarzyskim meczu piłki ręcznej kobiet reprezentacja Polski w Skagen przegrała z Danią 19:22.

• Reprezentacja Niemiec w siatkówce kobiet wygrała z zespołem Czech 3:2.

• Siatkarze Francji przegrali w meczu kontrolnym z Jugosławią 0:3.

• Na turnieju tenisowym w Wimbledonie w półfinałach gier wśród pań zagrają Graf — Date oraz Sanchez-Vicario — McGrath. Wśród mężczyzn w ćwierćfinałach grali Sampras — Krajicek, Ivanisevic — Stoltenberg, Henman — Martin, Washington — Radulescu.

Poloniada'96

Zebrała się młodzież z krajów, gdzie biją polskie serca

W dniach 12-16 czerwca w Warszawie odbyła się międzynarodowa olimpiada kulturalno-językowa dla młodzieży polskiej zza granicy zorganizowana przez Fundację Młodej Polonii przy współudziale MSZ, konsulatów RP, Towarzystw Polonijnych i Wspólnoty Polskiej.

Takie olimpiady odbywają się co dwa lata. Jeden rok poświęcany jest wszelkim przygotowaniom, a w następnym impreza jest realizowana.

Owe Poloniady odgrywają ważną rolę kulturotwórczą i społeczną. Na hasło "Poloniada'96" zacierają się wszelkie granice i uprzedzenia, młoda Polonia spotyka się w stolicy ojczyzny swego ducha, by poznać rówieśników, mieć możliwość kontaktu z żywym językiem ojczystym, by widzieć lepiej dokonania kultury polskiej.

W tym roku w konkursowych zmaganiach wzięło udział 32 uczestników z 13 krajów, gdzie tylko biją polskie serca...

Barw Wileńszczyzny broniła trójka dziewcząt, wyłoniona we wcześniejszych półfinałach wileńskich: Bożena Śnieżko (Mejszagoła), Teresa Korkuć (Ławaryszki) i Krystyna Kuncewicz (Wilno). Finał w Warszawie był więc końcowym, a jednocześnie kulminacyjnym akordem rywalizacji z konkurentami na wybrane tematy, związane z kulturą polską.

Powroty i wspomnienia

Piękna Warszawa przywitała nas słoneczną pogodą, serdeczną gościnnością i niezwykle miłą atmosferą. Program pobytu obejmował nie tylko sprawy konkursowe, lecz i cały cykl wycieczek po mieście i okolicach. Urok zabytków polskiej ziemi poznaliśmy dzięki p. Elżbiecie Boguckiej i p. Józefowi Kaczmarkowi. Wzniosłe i dostojne pałace z czasów poniatowskiej Warszawy, sympatyczna Starówka, pomniki wdzięczności bohaterom ludu polskiego — zwiedziliśmy i zobaczyliśmy wszystkie te zabytki kultury narodowej, o czym Krystyna opowie obszerniej.

A więc owa niedziela 16 czerwca obfitowała w emocje, nagrody, słowa wdzięczności i wzruszenia, jak też w ... kamery telewizyjne oraz przedstawicieli mass mediów. Za najlepszą w "Poloniadzie'96" jury uznało Aleksandrę Kulas z Norwegii. Natomiast przedstawicielki Wileńszczyzny uplasowały się na 1 miejscu w kategorii drużyn, oprócz tego każda z nas indywidualnie zajęła kolejne czołowe miejsca. W dowód uznania za doskonałe przygotowanie programu prezentacji otrzymałyśmy dyplomy i 2-tygodniowe pobyty na obozie rekreacyjnym w Nałęczowie.

Pomimo tych "oficjalnych" wyróżnień i nagród wszyscy, naprawdę wszyscy, stali się zwycięzcami, gdyż zdobyli rzecz najważniejszą — przyjaźń!

Bożena ŚNIEŻKO

Mejszagoła

W pamiętnikarskim skrócie

12 czerwca, środa. Od samego rana do Domu Polonii przybywają coraz nowe delegacje. Rumunia, Ukraina, Rosja, Niemcy, Finlandia, Czechy, Białoruś, Francja, Litwa... Cały dzień spędziliśmy na czekaniu wieczora. Tego samego dnia odbyło się spotkanie organizacyjne finalistów, na którym przedstawiciele różnych delegacji mówili o działalności polonijnej w swoim kraju. Był to, jak się potem okazało, najspokojniejszy dzień w ciągu całego pobytu w Warszawie. Zaczynając od kolacji wieczorem we środę aż do niedzieli wszystkie posiłki mieliśmy w bufecie Zamku Królewskiego.

Czwartek. Program tego dnia wypełniony był po brzegi. Po śniadaniu odbyło się spotkanie z rektorem Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Władysławem Siwińskim, który dokonał "otwarcia" "Poloniady'96". Spotkaliśmy się również z przedstawicielami: Wspólnoty Polskiej, ministerstw, władz miasta Warszawy, sponsorami.

Potem udaliśmy się do Belwederu. Tam spotkała nas pierwsza dama Polski — p. Jolanta Kwaśniewska. Spotkanie było raczej towarzyskie, a nie oficjalną prezentacją.

Tego samego dnia zwiedziliśmy galerię polską w Muzeum Narodowym. Obejrzeliśmy obrazy m. in. pędzla słynnego Jana Matejki i St. Wyspiańskiego.

Wieczorem zaś była wspaniała opera "Carmen" Bizeta w Teatrze Narodowym. Wszyscy uczestnicy byli pod tak ogromnym wrażeniem, że nie odczuwali zmęczenia. Dopiero w hotelu padliśmy jak martwi.

Piątek. Napięcie rośnie — niezadługo występ. Po śniadaniu rozpoczęło się przesłuchanie finalistów. Mimo że na podwórzu zimno, w sali panuje żar. "Nerwowe piekło". Komisja cierpliwie wysłuchuje wszystkich po kolei uczestników. Cierpliwości. "Tylko" 32 osoby z 13 krajów.

Zadaniem każdego uczestnika było zaprezentowanie utworu polskiego poety emigracyjnego z danego kraju lub własnego utworu, wygłoszenie 5-10 minutowej oracji na temat (do wyboru):

1) Wkład Polaków do kultury kraju, w którym mieszkasz.

2) Jakie wartości na rzecz demokracji wnieśli Polacy w kraju, w którym mieszkasz?

3) Pojęcie tolerancji w kraju, w którym mieszkasz? Największe "powodzenie" miały 1 i 3 tematy.

Obiad większość uczestników już je ze spokojem. Nie jest ważna wygrana, tylko uczestnictwo, emocje, nowe twarze. Po obiedzie cd. przesłuchań. Koniec. Spokój! Udajemy się autokarem po mieście — zwiedzamy Wilanów, Łazienki. Kolejne zdjęcia. Pozując wiemy, że wyglądamy "trochę" nieprzytomnie. Teraz dopiero zaczynamy czuć się jedną grupą, czyli to, że jesteśmy razem. Razem jedziemy, razem występujemy, razem jemy obiad, razem spacerujemy po Starówce, razem w teatrze... O godz. 19 w Teatrze Żydowskim zaczyna się przedstawienie "Oblicza prawdy". Niezwykle oryginalne i ciekawe przedstawienie podoba się wszystkim. Jednak niektórzy nie wytrzymują i... zasypiają. Nie, nie z nudów — z wyczerpania.

Sobota. Dzień rozpoczyna poranna przygoda z tramwajem. Zostajemy ofiarami naprawy linii tramwajowych. Dzięki bogatej wyobraźni dojechaliśmy do Starówki. Po śniadaniu autokarem pojechaliśmy do Żelazowej Woli. W drodze Józef Kaczmarek (jeden z organizatorów) urządził konkurs. Przedstawiciele każdego kraju musieli wystąpić: zaśpiewać piosenkę, powiedzieć coś w języku swojego kraju. Kiedy przyszła kolej na Litwę, zaśpiewaliśmy... hymn państwowy. Po wszystkich wystąpieniach długością oklasków wyłoniono zwycięzców. Wygrały dziewczyny z Finlandii. Otrzymały w prezencie ogromną czekoladę.

Tak dojechaliśmy do Żelazowej Woli. Zwiedziliśmy dom, gdzie się urodził Chopin, spacerowaliśmy dróżkami ogrodu przy tym domu. Potem autokarem wyruszyliśmy do Puszczy Kampinoskiej. Zwiedziliśmy Muzeum Puszczańskie. Na przechadzki po lesie mieliśmy niewiele czasu, bo czekało na nas ognisko i pieczone kiełbaski, no i towarzyskie pogawędki, żarty, piosenki. Przy autokarze czekała nas miła niespodzianka. Rozdano nam zdjęcia zrobione poprzedniego dnia. Wyczerpani ruszyliśmy na kolację, a potem do hotelu.

Niedziela. Po śniadaniu, przed uroczystym wręczeniem nagród wszyscy uczestnicy "Poloniady'96" zajęci byli wymianą adresów. Rozstanie zawsze bywa. "Okupowaliśmy" schody prowadzące na drugie piętro Domu Polonii. Prawie jednogłośnie myśleliśmy, że brakuje jeszcze przynajmniej dwu dni. Dopiero zaprzyjaźniliśmy się i już musimy wyjeżdżać. Nie tak ważne już było wręczenie nagród. Jednak warto o tym wspomnieć.

Najlepszą grupą okazała się grupa z Litwy. W punktacji personalnej najlepszą była sympatyczna Norweżka Aleksandra Kulas. Przedstawicielki z Litwy zaś zajęły 2-gie (Krystyna Kuncewicz), 3-cie (Bożena Śnieżko) i 4-te (Teresa Korkuć) miejsca. Na uroczystym zamknięciu "Poloniady" już nie byliśmy, ponieważ "skradli" nas w tym czasie dziennikarze. Telewizja, kamery, fotografie, dyktofony, adresy, wywiady... koniec. Przeszłyśmy się ze swoją koleżanką z Anglii ostatni raz po Starówce. Zjadłyśmy lody i ruszyłyśmy w drogę. Uszczęśliwione, a jednocześnie zmęczone.

Już otrzymujemy pierwsze kartki od naszych przyjaciół z całej Europy i wspomnienia ogarniają znów i znów.

Krystyna KUNCEWICZ

NA ZDJĘCIACH: Migawki z "Poloniady'96". Dziewczęta z Wileńszczyzny z Jolantą Kwaśniewską w jednej z sal muzealnych; relaks w Puszczy Kampinoskiej.

CZWARTEK, 4 LIPCA

LTV

7.00 — Dzień dobry. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Telegra "Milioner". 18.25 — Rząd postanowił... 18.40 — Wiadomości (ros.). 18.50 — Słowo chrześcijanina. 19.05 — Program dla dzieci. 19.30 — Teleartel (ros.). 20.10 — Nasz dom. 20.30 — Panorama. 20.05 — Studio sportowe. 21.15 — 9 rzemiosł. 22.00 — Europa show. 22.35 — "Godzina szczerości". 23.20 — Wiadomości wieczorne. 23.35 — Program sportowy "22".

LNK

7.30 — Poranne koło. 9.05 — S. "Bez domu jest źle". 16.25 — S. "Tropikalny upał". 17.20 — Wiadomości z Hollywoodu. 17.50 — Wszystko. 18.10 — S. anim. 18.35 — S. "Bez domu jest źle". 19.30 — "Odmienne zdanie". 20.00 — Wiadomości. 20.20 — Bulwar show. 21.00 — S. "Tropikalny upał". 22.00 — Premiera telegry "Jeszcze nie wieczór". 23.00 — Wiadomości. 23.15 — Show Benny Hilla. 23.45 — S. "Jeszcze jedna szansa". 0.35 — S. "Niech krew się leje".

BAŁTYCKA TV

8.30 — 18.25 — Program DW. 18.30 — S. "Tak świat się kręci". 19.30 — NBA: spojrzenie z bliska. 20.00 — Świat głupot. 20.30 — S. "Manuela". 21.00 — S. "Tak świat się kręci". 21.55 — Bałtyckie nowiny. 22.00 — Film fab. "Wielkie pranie". 23.35 — Wieczór erotyki (1). 0.10 — 8.30 — Program CNN.

TELE-3

17.00 — Wiadomości CNN. 17.30 — "100 proc." 17.35 — S. "Santa Barbara". 18.20 — Okno na przyrodę. 18.40 — Film anim. 19.10 — "100 proc." 19.15 — Wiadomości. 19.30 — S. "Santa Barbara". 20.25 — Cykl dok. "Główna ulica". 20.55 — Nowości sportowe. 21.00 — S. "Ulice San Francisco". 21.50 — Wiadomości. 22.55 — Telemagazyn "Rynek". 22.30 — Film dok. "Bałtyk. Morze w zagrożeniu". 23.00 — "100 proc." 23.15 — Film fab. "Wiatry na pustkowiu".

WILEŃSKA TV

7.45 — Wiadomości z Wilna. 7.55 — S. "Dyżurna apteka-II". 9.00 — Ranking restauracji. 9.15 — Muzyka. 9.45 — Patrol drogowy. 10.05 — S. "Neonowy jeździec". 11.00 — Kurs dolara. 11.10 — 6 wiadomości. 11.15 — Nowy Jork! Nowy Jork! 11.45 — Apteka. 11.55 — 90x60x90. 12.15 — Film fab. "Powrót Sherlocka Holmesa". 17.55 — S. "Neonowy jeździec". 18.50 — Dziś w miasteczku. 19.00 — "Zrób krok". 19.55 — 6 wiadomości. 20.05 — Film fab. "Rosjanie". 22.00 — Sport tygodnia. 22.30 — "Dom serca". 22.45 — "Wileńska jutrzenka". 23.00 — Wiadomości NTV. 23.15 — Dziś w miasteczku.

KOWIEŃSKA TV

18.00 — S. dla dzieci "Lotta z ulicy Brokmaker". 18.30 — S. "Czarownica". 19.30 — Wiadomości. 20.00 — Muzyka. 20.30 — ABC zdrowia. 21.00 — Z serii "Kryminalne historie". 21.30 — Wiadomości. 22.00 — S. "Kameleony".

I KANAŁ

5.00 — Teleranek. 8.00 — Wiadomości. 8.15 — S. "Tajemnica kobiety z tropików". 9.05 — Tajemnice Paryża. 9.45 — Klub podróżników filmowych. 10.30 — Film anim. 10.40 — Smakołyk. 11.00 — Wiadomości. 11.50 — Film "Stara Rosja" (1). 13.15 — Film anim. 13.25 — Miłość od pierwszego wejrzenia. 14.00 — Wiadomości. 14.20 — Film anim. 14.45 — Lego go. 15.10 — Tin tonik. 15.40 — S. "Helene i chłopcy". 16.05 — Lekcja rocka. 16.30 — Siedem dni sportu. 17.00 — Wiadomości. 17.20 — S. "Tajemnica kobiety z tropików". 18.10 — Godzina szczytu. 18.35 — Loteria "Milion". 19.00 — Sam na sam. 19.45 — Dobranoc, dzieci. 20.00 — Czas. 20.45 — Komedia muz. "Jesteśmy z jazzu". 22.25 — "Wóz" I. Demidowa. 23.15 — Wiadomości. 23.30 — Film-koncert. 24.00 — Film fab. "Muszkieterzy po 20 latach" (1).

ROSYJSKA TV

6.30 — Ekspres poranny. 7.00 — Wiadomości. 7.20 — Rosyjski biznes. 7.50 — Dla ludzi interesu. 8.00 — Własna gra. 8.30 — Sam sobie reżyserem. 9.00 — S. "Santa Barbara". 10.00 — Wiadomości. 10.20 — Film fab. "Przestępstwa z mnóstwem niewiadomych" (1). 11.20 — Retro. 11.50 — Film dok. 12.15 — Autograf. 12.25 — Film dok. 12.55 — Sklep. 13.00 — Wiadomości. 13.20 — Festiwal folk. 13.30 — Film anim. 14.00 — Iwanow, Pietrow, Sidorow. 14.40 — Rosyjski biznes. 15.05 — Twarze. 15.20 — Wiadomości. 15.50 — Kalendarz. 16.00 — Wiadomości. 16.20 — Muzyka wszystkich pokoleń. 16.35 — Zależy od ciebie. 16.50 — Dla nastolatków. 17.20 — Ekspowideo. 17.30 — Raz na tydzień. 18.00 — Prognoza. 18.25 — Nic z wyjątkiem... 18.40 — "Ciemna". 19.00 — Wiadomości. 19.35 — S. "Santa Barbara". 20.30 — Ach te drogi. 21.00 — Pogoda. 21.05 — Film fab. "Mistrz". 22.50 — Festiwal w Niżegorodsku. 23.10 — Wiadomości. 23.25 — Muzyka wszystkich pokoleń.

TV POLONIA

8.00 — Panorama. 8.10 — Sport telegram. 8.15 — Filmy z Niepokalanowa. 8.45 — "Czas dla Ciebie". 9.00 — "Radio Romans" — serial TVP. 9.30 — Wiadomości. 9.40 — Program dnia. 9.45 — "Skarbiec". 10.15 — "Wakacyjne na polską Nutę". 10.45 — "Muzyczna Jedynka". 11.15 — "Kryptonim Turyści" — serial TVP. 12.15 — "Maklakiewicz" — film dok. 12.55 — Sztuka niesztuka. 13.15 — Wspomnienia festiwali muzycznych: "Łańcut'88". 13.45 — "Z Polski". 14.00 — Wiadomości. 14.10 — Program dnia. 14.15 — "Big Bang" — film fab. prod. polskiej. 15.45 — Tele Rinn — piosenki Jerzego Połomskiego. 16.00 — Panorama. 16.20 — "Czy nas jeszcze pamiętasz?" 16.40 — Program dnia. 16.45 — "Nasza Generacja" — program edukacyjny. 17.15 — "Ave Maria" — reportaż. 17.45 — Gość TV Polonia. 18.00 — Teleexpress. 18.15 — "Sześć milionów sekund" — serial dla młodych widzów. 18.45 — "Jeden z dziesięciu" — teleturniej. 19.15 — "Przyłbice i kaptury" — serial hist.-przyg. prod. pol. 20.15 — Dobranocka. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — Studio Kontakt. 21.35 — "Gdzieś tam — Tomasz Szwed" — program muzyczny. 22.00 — Panorama. 22.30 — "Kocie ślady" — film krym. prod. pol. 23.45 — Program na piątek. 23.55 — "Kraków 2000". 0.05 — "Inny Chopin". 0.30 — Sportowe hobby. 0.55 — Uczmy się polskiego. 1.25 — Panorama.

TVP-1

7.00 — Kawa czy herbata? 9.00 — "Moda na sukces" — serial prod. USA. 8.30 — Wiadomości. 8.40 — ELA — Encyklopedia Letnia dla dzieci. 8.50 — Lato z czarodziejem. 9.10 — "Różowa Pantera" — serial anim. prod. USA. 9.35 — Program dla dzieci. 10.05 — "Cagney i Lacey" — serial prod. USA. 10.50 — Miniatury. 10.55 — Muzyczne lato w Jedynce. 11.30 — Lato z Magazynem Notowań. 12.00 — Wiadomości. 12.10 — Agrobiznes. 12.15 — "Menu". 14.00 — "Seksmisja" — komedia prod. pol. 16.55 — Opowieści bałtyckie. 16.15 — W rajskim ogrodzie. 16.30 — "Moda na sukces" — serial prod. USA. 16.55 — Program dnia. 17.00 — "Żyjące morze: wraki" — film dok. prod. kanad. 17.25 — "Od Aten do Atlanty" — teleturniej dla dzieci. 17.50 — Kartka z kalendarza. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — Klinika zdrowego człowieka. 18.40 — Magazyn katolicki. 19.05 — Filmidło — magazyn filmowy. 19.30 — "Kate i Allie" — serial prod. USA. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — "Viper" — serial prod. USA. 22.05 — Program publ. 22.50 — Diariusz. 23.00 — "Złote lata rock and rolla" — serial muz. prod. USA. 0.10 — Wiadomości gospodarcze. 0.20 — Reportaż. 0.55 — "Klucze do raju" — film fab. prod. franc. 2.30 — Hity Jedynki.

PIĄTEK, 5 LIPCA

LTV

7.00 — Dzień dobry. 18.00 — Obchody Dnia Państwa. 19.05 — Dla dzieci. 19.25 — Katalog TV. 19.40 — Film dok. 20.30 — Panorama. 21.05 — Sport. 21.15 — Hotel muzyczny. 22.05 — Aleja Laisvės. 22.25 — Wieczór w Kowieńskim Teatrze Muzycznym. 22.55 — Moda. 23.25 — Dziennik wieczorny. 23.40 — Film fab. z cyklu "Młodzi i nieustraszeni".

LNK

7.30 — Poranne koło. 9.00 — Teleshop. 9.05 — S. "Bez domu jest źle". 16.20 — S. "Tropikalny upał". 17.20 — Kroniki radzieckie. 18.10 — Film anim. 18.35 — S. "Bez domu jest źle". 19.25 — Teleshop. 19.30 — Program myśliwski. 20.00 — Wiadomości. 20.25 — Radio show. 21.00 — Telegra "Tak. Nie." 21.55 — S. "Komisarz policji". 22.50 — Monstra. 23.15 — "Wszystko". 23.35 — Z cyklu "Legendy rocka". 0.25 — S. "Syreny". 1.15 — S. "Doktor tu, doktor tam".

BAŁTYCKA TV

8.30 — 18.25 — Program DW. 18.30 — S. "Tak świat się kręci". 19.30 — Sportowe sensacje. 20.00 — Stare anegdoty. 20.30 — S. "Manuela". 21.00 — S. "Tak świat się kręci". 21.55 — Nowości bałtyckie. 22.00 — Film fab. "Szanghajska niespodzianka". 23.35 — Erotyka. 0.05-8.30 — Program CNN.

TELE-3

17.00 — Wiadomości CNN. 17.30 — "100 proc.". 17.35 — S. "Santa Barbara". 18.20 — Z cyklu o Szwajcarii. 18.40 — Film anim. 19.10 — "100 proc.". 19.15 — Wiadomości. 19.30 — S. "Santa Barbara". 20.25 — Nauka i technologia. 20.55 — Sport. 21.00 — Detektor. 21.30 — Film dok. 21.50 — Wiadomości. 21.55 — S. "Góral". 22.50 — Program muz.

WILEŃSKA TV

7.50 — Wiadomości z Wilna. 8.00 — S. "Mściciele". 8.55 — S. "Piekielny ogień". 9.50 — Patrol drogowy. 10.05 — S. "Neonowy jeździec". 11.00 — Kurs dolara. 11.15 — Sportowy tydzień. 11.45 — Apteka. 11.55 — 90x60x90. 12.15 — Film fab. "Czerwony upał". 17.55 — S. "Neonowy jeździec". 18.50 — Wiadomości. Dziś w miasteczku. 19.00 — Film fab. "J.F. Kennedy: beztroska młodość" (1). 20.55 — Tydzień. 21.25 — Film fab. "J.F. Kennedy: beztroska młodość" (2). 23.05 — Wiadomości. Dziś w miasteczku. 23.30 — Wiadomości NTV. 23.50 — Kanał muz.

KOWIEŃSKA TV

18.00 — Filmy dla dzieci. 18.30 — Z cyklu prelekcji o rodzinie. 19.30 — Wiadomości. 20.00 — Film fab. "Polowanie na lisy". 21.30 — Wiadomości. 22.00 — S. "Kameleony". 22.30 — Akibudo.

I KANAŁ

5.00 — Teleranek. 8.00 — Wiadomości. 8.15 — S. "Tajemnica kobiety z tropików". 9.10 — Sam na sam. 9.50 — Graj, harmonio! 10.25 — Dopóki wszyscy w domu. 11.00 — Wiadomości. 11.10 — "Mir". 11.50 — Film historyczny. "Stara Rosja" (2). 12.55 — Film anim. 13.25 — Miłość od pierwszego wejrzenia. 14.00 — Wiadomości. 14.20 — Film anim. 14.45 — Film-bajka "Po deszczu, we czwartek". 16.05 — S. "Helene i chłopcy". 16.30 — Siedem dni sportu. 17.00 — Wiadomości. 17.20 — S. "Tajemnica kobiety z tropików". 18.15 — Człowiek i prawo. 18.45 — Pole cudów. 19.45 — Dobranoc, dzieci. 20.00 — Czas. 20.45 — S. "Na wariackich papierach". 21.45 — "Pogląd". 22.30 — Wiadomości. 22.40 — Film fab. "Wierny Ruslan". 0.10 — Muzyka. 0.20 — "To było... było!" 0.40 — Film fab. "Muszkieterowie po 20 latach".

ROSYJSKA TV

6.30 — Ekspres poranny. 7.00 — Wiadomości. 7.20 — Rosyjski biznes. 7.50 — Dla ludzi interesu. 8.00 — Samolot — to towar niezwyczajny. 8.30 — Show dżentelmenów. 9.00 — S. "Santa Barbara". 10.00 — Wiadomości. 10.20 — Dom handlowy "Le Monti". 10.35 — Film fab. "Przestępstwa z wieloma niewiadomymi". 11.45 — Film dok. 12.15 — Autograf. 12.25 — Retro. 12.55 — Sklep. 13.00 — Wiadomości. 13.20 — Festiwal folk. 13.30 — Film anim. 14.00 — Iwanow, Pietrow, Sidorow. 14.40 — Rosyjski biznes. 15.05 — Twarze. 15.20 — Złoty kluczyk. 15.50 — Film anim. 16.00 — Wiadomości. 16.20 — Muzyka na deser. 16.35 — Zależy od ciebie. 16.50 — Dla nastolatków. 17.20 — O towarach dla dzieci. 17.30 — Podium. 18.00 — Pion. 18.25 — Anonimowi rozmówcy. 19.00 — Wiadomości. 19.35 — S. "Santa Barbara". 20.30 — Maski show. 21.00 — Pogoda. 21.10 — Film fab. "Po raz ostatni, gdy widziałem Paryż". 23.10 — Festiwal w Niżegorodsku. 23.25 — Wiadomości. 23.40 — Muzyka wszystkich pokoleń. 23.55 — Nocne spotkanie.

TV POLONIA

8.00 — Panorama. 8.10 — Sport telegram. 8.15 — "Nasza Generacja" — program edukacyjny. 8.45 — "W rajskim ogrodzie". 9.00 — "Ostatnia księga przyrody Włodzimierza Puchalskiego". 9.30 — Wiadomości. 9.40 — Program dnia. 9.45 — "Ave Maria" — reportaż. 10.15 — Sześć milionów sekund" — serial dla młodych widzów. 10.45 — "Krzyżówka szczęścia". 11.15 — "Przyłbice i kaptury" — serial historyczno-przygodowy prod. polskiej. 12.15 — Studio kontakt. 12.45 — "Gdzieś tam — Tomasz Szwed". 13.10 — "Uczmy się polskiego. 13.40 — "Mistrzowie". 14.00 — Wiadomości. 14.10 — Program dnia. 14.15 — "Kocie ślady" — film kryminalny prod. polskiej. 15.35 — "Taki pejzaż — budowa i historia geologiczna Gór Świętokrzyskich". 16.00 — Panorama. 16.20 — "Klub profesora Tutki". 16.40 — Program dnia. 16.45 — "Gombrowicz wśród Francuzów" — reportaż. 17.15 — Ekspres reporterów. 17.45 — Gość TV Polonia. 18.00 — Teleexpress. 18.15 — "Mały Lord" — serial animowany. 18.45 — "Krzyżówka szczęścia". 19.15 — "Radio Romans" — serial TVP. 19.40 — "Auto-Moto-Klub". 19.55 — "Hity satelity". 20.15 — Dobranocka. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — Zjazd gwiazd "Teleexpressu". 22.00 — Panorama. 22.30 — "Czterdziestolatek" — serial TVP. 23.20 — Program na sobotę. 23.30 — "Męski striptiz — Adam Hanuszkiewicz". 24.00 — "KOC — Komiczny Odcinek Cykliczny" — program satyryczno rozrywkowy. 0.25 — "Sam na sam" — film fab. prod. polskiej. 1.45 — Panorama. 2.15 — "Życie moje".

TVP-1

7.00 — Kawa czy herbata? 9.00 — "Moda na sukces" — serial prod. USA. 9.30 — Wiadomości. 9.40 — Misiowe rysowanki. 9.50 — Lato z czarodziejem. 10.10 — "Kuzynki Kevina" — serial prod. ang. 10.35 — Krówka. 11.00 — "Kroniki młodego Indiany Jonesa". 11.45 — Miniatury. 12.00 — Muzyczne lato w Jedynce. 12.30 — Lato z Magazynem Notowań. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Agrobiznes. 13.15 — Szaleństwa medycyny — Hipnoza. 13.25 — Dawno, dawno temu. 13.50 — Komputerowe dzieci. 14.00 — "Dotyk anioła" — film fab. prod. USA. 15.45 — Trening. 16.05 — Krótka historia nadziei. 16.30 — "Moda na sukces" — serial prod. USA. 17.00 — Bractwo przygody i zabawy. 17.25 — Ciuchcia. 17.50 — Kartka z kalendarza. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — "Tata, a Marcin powiedział...". 18.30 — Goniec. 18.50 — Bezpieczniej. 19.10 — Randka w ciemno. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — "Niedziela w Nowym Jorku" — komedia prod. USA. 22.55 — Puls dnia. 23.10 — Studio sport. 23.55 — WC kwadrans. 0.15 — Wiadomości. 0.25 — MdM — czyli Mann do Materny, Materna do Manna. 0.35 — "Framed" — komedia prod. USA. 2.25 — Goniec.

SOBOTA, 6 LIPCA

LTV

8.00 — Dzień dobry. 10.00 — Dary sadów. 10.30 — Sroka. 11.00 — Nasz język. 11.30 — Muzyka chóralna. 12.00 — Sport na świecie. 13.00 — Klub szachowy. 13.10 — Film dla dzieci. 13.35 — Tajemnice historii. Stolica Państwa Litewskiego. 14.30 — Przypomnij dom rodzinny. 15.30 — Spektakl. 17.40 — Telegra "Milioner". 18.00 — Wiadomości. 18.10 — "Sytuacja". 18.40 — "Wizja". 19.20 — W świecie filmu. 19.50 — Koncert. 20.30 — Panorama. 21.05 — Sport. 21.15 — Loteria "Perłas". 21.20 — Pod własnym dachem. 22.00 — Śpiewa V. Noreika. 22.45 — S. "Uboczny wpływ". 23.30 — Wiadomości wieczorne. 23.45 — Program muz.

LNK

9.00 — Poranne koło. 10.30 — Smacznego. 11.00 — 2x8. 11.25 — Kroniki radzieckie. 12.15 — Bulwar show. 12.45 — Barwy morza. 13.15 — Film dok. o przyrodzie. 13.40 — Telegra "Randka". 14.10 — Tangomania. 14.40 — Kamera VRS. 15.15 — Dla dzieci. 16.30 — S. "Beverly Hills, 90210". 17.30 — S. "Złoty wiek". 18.30 — S. "Drobnostki życia". 19.30 — Wiadomości z Hollywood. 20.00 — Wiadomości. 20.25 — S. "Komiczne historie". 21.00 — Sobotnie rozmowy. 21.55 — S. "Komisarz policji". 22.50 — Monstra. 23.15 — S. "Eter". 23.50 — S. "Syreny".

BAŁTYCKA TV

8.30 — 16.30 — Program DW. 16.30 — Ekorózga. 17.00 — S. "Tak świat się kręci". 18.00 — Bursztynowa nuta. 18.30 — Godzina z R. Rajeckasem. 19.30 — NBA: spojrzenie z bliska. 20.00 — Motocyklowe mistrzostwa świata. 21.00 — S. "Tak świat się kręci". 22.00 — Film fab. "Ukrywające się zakonnice". 23.30 — Zawody lekkoatletyczne. 24.00 — Koszykówka. 2.00 — 8.30 — Program CNN.

TELE-3

9.35 — Film dla dzieci. 10.30 — Na tematy medyczne. Moje serce. 11.00 — S. "Ulice San Francisco". 12.00 — S. "Góral". 13.00 — Program muz. 14.00 — Film anim. 15.00 — Program DW. 18.00 — S. "Droga do nieba". 19.00 — Magazyn 01. 19.30 — Moda i wzornictwo. 19.55 — Z cyklu "Centralna ulica". 20.25 — Program muz. dla dzieci. 20.35 — Film anim. 21.00 — S. "Ulice San Francisco". 21.50 — Wiadomości. 22.05 — Koncerty gwiazd.

WILEŃSKA TV

8.20 — Wiadomości z Wilna. 8.30 — Filmy anim. dla dzieci. 9.30 — Film dok. 10.30 — Dla dzieci. 10.55 — S. "Flipper". 11.55 — Kineskop. 14.10 — CNN. Styl. 14.35 — Szachy. 15.05 — Ja sama. Nieoczekiwany rozwód. 16.00 — Tydzień. 16.30 — Ekran tygodnia Wileńskiej TV. 16.45 — Film anim. dla dzieci. 18.00 — Wiadomości MTV. 18.30 — Muzyka. 19.00 — Sześć wiadomości. 19.10 — Radość urlopu! 19.45 — "Fitil". 20.00 — Film fab. "Bez ojca". 21.45 — Sześć wiadomości. 21.55 — Film fab. "Jak osiągnąć sukces w reklamie". 23.35 — Patrol drogowy. 23.50 — Wyżej — tylko gwiazdy.

KOWIEŃSKA TV

11.00 — Przed lustrem. 11.30 — S. "Kameleony". 12.00 — Kuchnia i my. 12.40 — Muzyka. 13.00 — S. "Czarownica". 14.00 — Program DW. 17.00 — 18.30 — Program Internews. 18.30 — Niemieckie TOP 40. 19.00 — ABC zdrowia. 19.30 — Film-koncert. 20.20 — Film anim. dla dzieci. 21.00 — Pozdrowienie muz. 21.30 — Film fab. "Niebezpieczne dla życia".

I KANAŁ

7.00 — "Jerałasz". 7.30 — Film anim. 7.35 — Film fab. "Modlitwa". 9.00 — Wiadomości. 9.10 — Słowo duszpasterza. 9.30 — Nie gap się! 10.00 — Poczta poranna. 10.35 — Smakołyk. 10.40 — Skarbnica Narodowego Muzeum Historycznego. 11.20 — Film fab. "Mój przyjaciel Kola". 12.55 — Teatr plus TV. N. Gundarieva. 13.35 — Samochód i ja. 14.00 — Wiadomości. 14.20 — Ameryka z M. Taratutą. 14.50 — Beau Monde. 15.10 — W świecie zwierząt. 15.55 — Mistrzostwa Rosji w piłce nożnej. 18.00 — Film fab. "Siedem narzeczonych starszego szeregowca Zbrujewa". 19.45 — Dobranoc, dzieci. 20.00 — Czas. 20.45 — S. "Na wariackich papierach". 21.45 — Brainring. 22.40 — "Dnie". 23.20 — Kolekcja pierwszego kanału. 1.20 — Film fab. "Muszkieterowie po 20 latach". 2.35 — Koncert "Kocham was".

ROSYJSKA TV

7.00 — Wiadomości. 7.20 — Film anim. 8.00 — Film fab. 8.35 — Wasz partner. 8.45 — Śladem listów. 9.15 — Tydzień w parlamencie. 10.00 — Wiadomości. 10.30 — Dzień dobry. 11.25 — Gabinet 21. 12.00 — Po prostu, zwyczajnie. 12.30 — Uwagi o teatrze. 13.00 — Wiadomości. 13.20 — Festiwal folk. 13.35 — De facto. 14.05 — Film fab. "Ocean". 14.55 — Sport. 15.25 — Twarz z okładki. 15.40 — Bezkresna podróż. 16.20 — Film fab. "Dwie strzały". 17.50 — Film anim. 18.00 — Ściśle tajne. 19.00 — Wiadomości. 19.35 — Sobotni wieczór. 20.55 — Pogoda. 21.00 — Program A. 22.00 — Wiadomości. 22.05 — Film fab. "Wszystkiemu winien posłaniec". 23.25 — Wiadomości.

TV POLONIA

9.00 — Program dnia. 9.10 — "Hity satelity". 9.30 — Wiadomości. 9.40 — Uczmy się polskiego. 10.25 — "Ziarno". 10.45 — Brawo! Bis! 13.00 — Wiadomości. 13.05 — Brawo! Bis! 14.00 — "Wyspa złoczyńców" — film dla młodych widzów. 15.30 — "Żurawie" — film dok. 16.05 — "Farfurka Królowej Bony". 17.00 — "Siedem życzeń" — serial TVP. 18.00 — Teleexpress. 18.15 — "Wielka Gra". 19.05 — "Kraków 2000". 19.15 — "Czterej pancerni i pies" — serial TVP. 20.10 — Dobranocka. 20.30 — Wiadomości. 21.00 — "The Clezmer Conservatory Band" — koncert. 22.00 — Panorama. 22.30 — "Trzy dni bez wyroku" — film sensacyjny prod. polskiej. 0.05 — Program na niedzielę. 0.10 — "Szansa na sukces". 1.05 — Panorama. 1.35 — Uczmy się polskiego. 2.05 — "Czterdziestolatek" — serial TVP.

TVP-1

8.00 — Eko — echo. 8.15 — Z Polski. 8.30 — Wszystko o działce i ogrodzie. 9.00 — Agrolinia. 9.30 — Wiadomości. 9.35 — "Były sobie odkrycia" — serial anim. prod. francusko-kanadyjskiej. 10.00 — "Dziewczyna z oceanu" — serial prod. australijskiej. 10.25 — Ziarno. 10.50 — 5-10-15 — bis. 11.35 — Czym jest... przestrzeń. 12.00 — "Jądro światłości" — film dok. prod. angielskiej. 12.50 — Co wy na to? 13.00 — Wiadomości. 13.05 — Kraj. 13.30 — Koncert Życzeń. 14.00 — "Zwierzęta świata" — film dok. prod. kanadyjskiej. 14.30 — Walt Disney przedstawia. 15.45 — "Złote lata rock and rola" — serial muzyczny prod. USA. 16.40 — Swojskie klimaty. 17.05 — "Bill Cosby show" — serial komediowy prod. USA. 17.30 — Swojskie klimaty. 17.50 — Kartka z kalendarza. 18.00 — Teleexpress. 18.25 — Nowożeńcy. 18.55 — Swojskie klimaty. 19.10 — "Szpital Dobrej Nadziei" — serial obyczaj. prod. USA. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — "Różowy cadillac" — film sensacyjny prod. USA. 23.15 — Kabaret "Szpak". 0.20 — Wiadomości. 0.35 — Sportowa sobota. 1.00 — "Świat Dzikiego Zachodu" — film s-f. prod. USA. 2.55 — "Po tamtej stronie" — serial prod. USA. 4.25 — Muzyczna Jedynka.

Naprawiamy: lodówki (tel. 72-15-40, 72-15-46), pralki (tel. 72-88-03). Udzielamy gwarancji.
Ul. Žalgirio 108, od godz. 9 do 17.
(Zam. 738)

Przedsiębiorstwo "Antarktis" naprawia lodówki w Wilnie, jego okolicach i na działkach.
Gwarancja — 1 rok.
Vilnius, tel. 75-24-79, 46-71-78.
(Zam. 258)

Sprzedam 2-pokojowe mieszkanie z telefonem na 3 piętrze przy ul. Kalvarijų.
Tel. 61-52-39.
(Zam. 835)

Sprzedam 3-pokojowe mieszkanie w Pilaitė (2 pokoiki ciemne, 2 balkony). Cena 22 000.
Tel. 61-52-39.
(Zam. 836)

Odnawiam miękkie meble w domu klienta.
Vilnius, tel. 62-53-47.
(Zam. 851)

TANIO SPRZEDAJEMY:
cement, ceramzyt, ruberoid, szkło, łupek, bitum, kredę, blachę stalową walcowaną na zimno, osprzęt, kątowniki, inne materiały budowlane.
ZSA "Vilmesta", Vilnius, tel. 26-29-30, 26-07-68, fax: 65-26-82.
(Zam. 640)

SPRZEDAJEMY
białkowe witaminowe dodatki mineralne do karmy dla kur, prosiąt, cieląt, krów i świń oraz woreczki polietylenowe na artykuły spożywcze.
ZSA "Elega", ul. Kauno 1a, pokoj Nr. 201, tel. w Wilnie 63-57-13, tel./fax 23-23-16.
(Zam. 829)

To miejsce czeka na Twoją reklamę

DROBNE ZA DARMO
KURIER WILEŃSKI
Uwaga!
Codziennie
w "Kurierze Wileńskim"
możesz zamieścić drobne prywatne ogłoszenie do 5 słów za darmo!

Kupon.....
.....
.....
.....
Adres, tel.....
.....

Po wypełnieniu powyżej zamieszczonego kuponu z treścią ogłoszenia prosimy go wyciąć i wysłać na adres redakcji.
2056 Vilnius, Laisvės 60,
"Kurier Wileński", dział reklamy, tel. 42-69-63.

POZNAJMY SIĘ

Pracowniczka handlu, 48-letnia samotna kobieta (wysoka, blondynka), chce poznać poważnego mężczyznę, bez nałogów. Oferty kierować: 2056 Vilnius, Laisvės pr. 60, dział reklamy z dopiskiem "Pod serduszkiem", tel. 42-69-63.
(Zam. M-11)

KALENDARIUM

* Czwartek (4.VII) jest 186 dniem 1996 r. Do końca roku — 180 dni.
* Znak Zodiaku: Rak.
* Imieniny: Elżbiety, Malwiny, Teodora.
* Wschód Słońca — 4,50, zachód — 21,57. Długość dnia 17 godz. 7 min.

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 4 lipca zachmurzenie z przejaśnieniami, krótkotrwały deszcz, możliwe burze. Wiatr z kierunków południowo-zachodnich umiarkowany. Temperatura 17-22 stopnie.

5 lipca — deszczowo. Temperatura w nocy 8-13, w dzień 17-22 stopnie.
6 lipca — lokalnie deszcz. Temperatura w nocy 10-15, w dzień 19-24 stopnie.

AKTUALNOŚCI KULTURALNE

Festiwale

I znów do naszego miasta na teatralne zacisze zawitała ogromna impreza muzyczna — międzynarodowy festiwal folkloru "Baltica-96". Koncerty trwać będą do niedzieli włącznie i obejmą swym zasięgiem nie tylko stolicę Litwy. Zespoły wystąpią jutro w Szwenczionysie, Podbrodziu, Szwenczioneliai, a pojutrze w rejonie trockim i szyrwinckim.

Natomiast w Wilnie jutro mają popis goście z Danii, Polski, Estonii, Norwegii. Wystąpią oni w Parku Serejkiskim. Początek — godz. 16.

W sobotę o tejże godzinie i w tym samym miejscu możemy się zapoznać z folklorem Finlandii, Łotwy, Islandii.

Końcowy dzień festiwalu — niedziela. Rozpocznie go koncert w kościele św. Jana (godz. 12). O godz. 15 występy zespołów folklorystycznych odbędą się na placach i skwerach Starówki. O godz. 16 przewidziany uroczysty przemarsz kolektywów od placu Ratuszowego ulicami Wilna. Wieczorem (godz. 17) końcowy akord festiwalu w Akademickim Teatrze Dramatycznym. Oprócz koncertów w programie tego święta jest też kuchnia narodowa tych państw, zabawy, gry.

Wystawy

* **Galeria "Vilnius ir dailė"** (B. Radziwiłłówny 6).

Obejrzeć tu można malarstwo Lionė Grigaliūnaitė.

* **Galeria "Langas"** (Oszmiańska 8).

"Koszykówka na Litwie" — tak się nazywa pokaz fotograficzny, który udostępnił zwiedzającym Eugenijus Onaitis.

* **Galeria "Akademia"** (Zamkowa 8).

Poprzednio w tym lokalu obejrzeć można było prace słuchaczy Akademii Sztuk Pięknych wydziału grafiki. Pokaz ten zamieniła ceramika — studentów wyżej wymienionej uczelni.

* **Galeria "Kuparas"** (Świętojańska 3).

Eksponowane tu jest malarstwo Petrasa Rutesa. W Małej Sali — haftowane ubrania i serwety twórczyni ludowej Nijolė Vaitkienė.

* **Galeria "Koridorius"** (Wileńska 39).

Lokal ten udostępniony został dla prac absolwentów młodzieżowego studia plastycznego.

* **Muzeum Sztuki Stosowanej** (Arsenalska 3).

Oprócz stałego pokazu — sztuki stosowanej obejrzeć tu jednocześnie można porcelanę G. Keturakienė.

Teatr

Opera

Jutro na tej scenie wystawiona zostanie opera Vytautasa Klovy "Pilėnai". Poświęcona ona jest Dniowi Państwowości, 40-leciu tego spektaklu oraz zamknięciu kolejnego sezonu. Przy okazji przypomnijmy, że premiera "Pilėnai" odbyła się 1 lipca 1956 roku. Później opera była wznawiana w 1978, 1986, 1995 latach. W dzisiejszym spektaklu są zaangażowani: V. Prudnikovas, I. Milkevičiūtė, V. Šiškaitė, E. Kaniava, V. Noreika.

H.G.

Sprzedajemy zagrodę 6,6 ha ziemi 17 km od Wilna.
Tel. 41-89-80, 67-16-58.
(Zam. 505-D)

Jakościowo naprawiam maszyny do szycia.
Tel. 41-38-06.
(Zam. 509-D)

Sprzedam 2 pokoje w hotelu robotniczym w Mejszagole.
Tel. 58-45-51.
(Zam. 506-D)

Sprzedam łąkę do skoszenia na siano.
Tel. 22-51-29, 46-08-87.
(Zam. 501-D)

14 lipca br. pielgrzymka Anglona — Daugawpils.
Tel. 61-34-24.
(Zam. 507-D)

Przyjmę dwóch uczniów do przyuczenia zawodu zegarmistrza.
Tel. 42-43-09.
(Zam. 510-D)

Sprzedam części zamienne do samochodu "Opel Kadett-1,3".
Tel. 41-78-80.
(Zam. 508-D)

ZSA zatrudni buchaltera.
Gaża 500 Lt.
Vilnius, tel. 23-73-67.
(Zam. 511-D)

W związku ze zgonem
Wacława Nausewicza
wyrazy serdecznego współczucia
Rodzinie Zmarłego składają

Kononowiczowie, Malewscy.

EKRANY

SKALVIJA — I sala — "I znowu madame Klod" (Francja, erotyczny dramat) o 11.30, 13,15, 15, 16.30, 20.15. "Wakacje" (Litwa) o 16.45. II sala — "Bajka o carze Sułtanie" — (anim.) o 11.45, 15.50. "Hiszpańska róża" (USA) o 14, 17, 18.45, 20.30.

LIETUVA — "Przynęta" (Francja) o 14, 18.15, 20.30. "One nigdy nie zapominają" (Francja) o 12, 16.15.

VILNIUS — "Droga do Valville" (USA) 4.VII o 13.15, 15, 17.30; 4.VII — "Alicja tu nie mieszka" o 19.45. 5-7.VII — "Aniołowie stróże" (Francja) o 13, 15, 19.45. "Bulwarowe czytadło" (USA) o 17.

PERGALĖ — "Mój kierowca" (USA, komedia) o 13, 16.20, 19.30. "Niewolnica seksu czyli policja obyczajowa" (USA, kryminał erotyczny) o 14.40, 18.

VIDEOSALA "OZO" — "Krótki film o miłości" — 4-8.VII — "1/2" o 18. 4.VII — "Dźwięki muzyki" o 18. 5.VII — "Mężczyzna i kobieta" o 17.30. "Niewinny" o 19.30. 6.VII — "Pink Floyd. Granica" o 14. "Jesienna sonata" o 16. "Bulwarowe czytadło" o 18. 7.VII — "Magia "Queen w Budapeszcie" o 14. "Parasolki Cherbourga" o 16. "Honor rodziny Preaców" o 18.

KURIER WILEŃSKI
Wydawca ZSA "Kurier Wileński"
Drukuje SA „Spauda"

Redaktor naczelny Czesław MALEWSKI
Nasz adres: Laisvės pr. 60
2056 Vilnius, Lietuvos Respublika
Kod 67218
ISSN 1392-0405
SL 322

TELEFONY: sekretariat redaktora naczelnego — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, 42-79-73, sekretarz redakcji — 42-79-49, zast. sekretarza — 42-79-50.
DZIAŁY: polityczny, problemów społecznych — 42-78-72, aktualności krajowych — 42-79-64, ekonomiczny, życia wsi — 42-79-68, stołeczny, kultury — 42-79-77, literatury i sztuki — 42-79-88, szkolnictwa i młodzieży, listów i interwencji — 42-69-65, reklamy i ogłoszeń — 42-69-63. Fotokorespondenci — 42-90-81. Korespondenci: na rejon wileński i trocki — 57-73-81, solecznicki — 52-780.

Ogłoszenia i reklamę do "Kuriera Wileńskiego" przyjmuje się pod adresem: Dom Prasy, Laisvės pr. 60, piętro 11, pokój 1114, tel. 42-69-63, fax 42-72-65 w dniach pracy od godz. 9.00 do 17.00.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Dyżurny redaktor Krystyna ADAMOWICZ